

Tartu Ülikool

Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond

Kultuuriteaduste instituut

Kirjanduse ja teatriteaduse osakond

Irena Pauku

**„TANTSUFILM HUVITAVA NIMETUSEGA“:
PROFESSIONAALSUSE KÜSIMUS NÜÜDISTANTSUS**

Magistripjekt

Juhendaja MA Riina Oruaas

Tartu 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. KUNSTNIKU VÄLJENDUSVAHENDID	6
2. KUNSTNIK KUI AUTOR	10
3. KUNSTITEOSE VASTUVÕTJA.....	14
4. MAGISTRIPROJEKT „TANTSUFILM HUVIDAVA NIMETUSEGA“	18
4.1 Küsitlus ja selle tulemused	22
KOKKUVÕTE.....	27
KASUTATUD KIRJANDUS.....	31
SUMMARY	34
LISAD.....	37

SISSEJUHATUS

Selleks, et teadvustada end sotsiaalses reaalsuses peab inimene pidevalt olema informatsiooni otsingul. Varasematel aegadel, kui informatsiooni ei olnud palju leida, siis tehti valik inimeste eest ära, mida tarbida. Praegusel ajal, kui informatsioon tekib ja levib väga kiiresti, peab selle vastuvõtja tegema iseseisvalt valikuid, mis sellest on tema tähelepanu, aega ja raha kulutamist väärt. Juhul, kui inimene ei oma enda kindlaid eelistusi, siis hakkavad mõjutama teda ühiskonna väärtuste stereotüübid, mille mõju saab eriti hästi tunda kunstimaailmas, täpsemalt minu uurimustöö puhul – tantsukunstis. Informatsiooni paljususe tõttu, on raske leida mõõt, mille järgi otsustada, mida tänapäeval võib pidada kvaliteetselt tehtud tantsukunstiks. Muidugi võib arvata, et erinevad aasta auhinnad tantsufestivalidel on kui tänapäevase tantsukunsti parimaks näidiseks ja mõõduks teistele tantsulavastustele. Kuid arvan, et etenduskunste žanrite piiride segunemine võib erineda auhindade võitjaid teistest tantsulavastusest, mis kaasajal toimuvad. Samuti ei arva ma, et mõne kunstniku rahataotluse saamine riigi poolt, võib anda garantii, et lõpp-produktina tuleb kvaliteetne tantsuteos, mis väärrib inimeste tähelepanu.

Nihutades rahva kultuurilised ja traditsioonilised väärtused eemale, jõudis etenduskunsti vabaduse lubadus selleni, et „etendusena võib juba mõista pelgalt mingi tegevuse avalikku esitamist, küsimata selle kunstilise väärtuse, tegijate professionaalsuse, ruumi sobivuse või sõnumi selguse järele“ (Väli 2018: 337). Antud töös suunan fookuse nüüdistsu kunstiväärtustele ning nende tegijate professionaalsusele. Soovin vaadelda, kuidas need kaks võimalikku mõõdet aitavad määratleda nüüdistsu kvaliteeti.

Eesti keele seletav sõnaraamat tõlgendab sõna „professionaalne“ kui elukutseline ja meisterlik. Kuid sama sõnaraamatu järgi tähendab sõna „meisterlik“ aga hoopis kõrgetasemeline ja eriti oskuslik. (EKSS 2009) Nüüdistsu valdkonnas on raske väita, et elukutseline kunstnik on alati eriti oskuslik või tema loomingu edasiandmine on alati tehtud kõrgetasemelisel viisil. Isegi kui kunstnik tegeleb oma valdkonnas üle kümne aasta, ei tähenda see seda, et ta on professionaal. Seega selle töö kontekstis eelistan ma „professionaalsuse“ mõiste all kasutada mõistet „meisterlikkus“ kui määratleda elukutset.

Võrreldes sõnateatriga, kus kesksel kohal on näitleja ja tema suhestamine oma rolliga, siis postdramaatilises teatris lavastuse loomiseks kasutab kunstnik visuaalseid, füüsilisi ja objekti väljendusvahendeid, millega jätab näitleja füüsilise kohalolu tähtsuse teisejärguliseks (Epner 2015: 56). Samuti tantsumaailmas on tantsu definitsioon ja selle elava keha vajadus ajaga pidevas muutumises. Lähtudes asjaolust, et Eestis saab näha nii liikumise põhilisi nüüdistantsu lavastusi kui ka mitte, siis antud töös pean silmas nüüdistantsu mõiste all Leenu Nigu tänapäevase tantsu definitsiooni: „tantsu all mõeldakse taas rohkem või vähem jõuliselt füüsilist, kehatehniliselt täpset korrastatud liikumist“ ning kõik mis selle alla ei kuulu, nimetatakse nüüdisaegse etenduskunstina (Nigu 2015: 86). Antud töös ei tegele ma kontseptuaalse nüüdistantsuga, kus keha liikumine ei ole kunstniku peamine eneseväljenduse viis. Kuna nüüdistants pidevalt tegeleb žanrite piiride ületamisega ning mitmekülgsed nüüdistantsu tegijad omavad erinevaid loomise eesmärke, siis tänapäevane nüüdistants näeb välja pigem eksperimentide kogumikuna, mitte kunstina, mis peab kõnetama ja puudutama publikut, selle viisiga, mis on omane vaid tantsukunstile (Lagle 2012: 163). Nüüdistantsu kunstnik omab eesmärke, kuhu ta tahab jõuda oma loominguga. Ainult vaataja, kes satub seda loomingut vastu võtma, ei mõista mitte alati, mille jaoks ta seda vaatab ning kas on see tõesti kaasaegne professionaalne tantsukunst. Tänapäeval on raske määratleda mõõde, mille järgi saab hinnata nüüdistantsu kunsti kvaliteeti. Seda seepärast, et nüüdistants on välisel vaatlusel argine, tihti ka minimalistlik, kuid samal ajal võib ta ka olla multimedialne.

Antud töös otsides üles võimalikud nüüdistantsu professionaalsuse määratlemise mõõdud, soovin uurida kelle professionaalsusest on aktuaalsem rääkida: kas etendaja, lavastaja või vaataja omast? Toetudes Eesti nüüdistantsu kriitikutele ja teoreetikutele töö esimeses peatükis, vaatan nüüdistantsu kunstniku eneseväljenduse vahendid. Toetudes Michel Foucault, Roland Barthes ja Jean Alterile töö teises peatükis, vaatan nüüdistantsu kunstniku autori positsiooni ning tuginedes praktikutele Jerzy Grotowski ja Peter Brook, vaatan nüüdistantsu kunstniku praktilist lavastamis tööd. Toetudes Liisi Aibeli, kolmandas peatükis vaatan nüüdistantsu vaataja tüüpe ning nende kunstiteose vastuvõtu protsesse. Töö neljandas peatükis kirjeldan magistriprojekti praktilise töö käiku, räägin tantsufilmi ja küsitluse loomise protsessist ning seejärel küsitluse tulemustest.

Professionaalsuse teema uurimiseks soovin piirduda ainult Eesti tantsumaastikuga ning lähtuda vastuvõtja perspektiivist, seega kasutan selleks ühte levinumat meetodit - publiku küsitlus. Magistri projekti raames lõin nüüdistantsu lühifilmi, mida pakkusin publikule vaatamiseks ning tagasiside saamiseks palusin publikul täita küsimustiku. Tantsufilm on üheksa minuti pikk ning sai pealkirjaks „Tantsufilm huvitava nimetusega“. Tantsufilmi loomise eesmärk oli pakkuda vaatajatele teos, mis ei oma autori poolt kunstilist väärtust, kindlat ideed ja kontseptsiooni. Tagasiside vastuste põhjal soovisin uurida, kui erinevalt inimesed võtavad vastu ja tõlgendavad nüüdistantsu ning eristavad selle professionaalsusest. Tantsufilmi tegin avalikuks isiklikul *YouTube*’i kontol ning interneti teel oli pakutud publikule küsitlus, mida oli võimalik täita enda jaoks mugaval ajal.

1. KUNSTNIKU VÄLJENDUSVAHENDID

Igal kunstnikul on omad vahendid enda loomingu väljendamiseks. Teose autor valib ise, mille kaudu ta soovib end väljendada ja kuidas suhelda vastuvõtjaga. Kas suhelda füüsiliselt ise (laulda, näidelda, tantsida) või kasutada vahendajaks pilli, lõuendit või muid vahendeid. Tantsukunstis väljendab kunstnik end kehakeele kaudu ning erinevates tantsusuundades on kehal oma funktsioon.

Iga tantsusuuna professionaalsuse määratlemine koosneb selle suuna spetsiifilisest tingimusest ja esteetikast. Kuni 1990. aastani kvalifitseeriti Eestis professionaalse tantsu alla ainult klassikaline ballett, kus oli eriti väärtuslik tantsijate tehnilised oskused ja soorituse perfektsus. 20.sajandi algusest on tekkinud palju erinevaid tantsuvoolusid, mis on omanud erinevaid liikumise eesmärke, keha ideaale ja tantsutehnikat. „Kvaliteedi loomise tingimuseks ei olnud enam vaid ühed füsioloogilised ja tehnilised eeldused. Individuaalse kehakeele otsimine ja traditsioonilistest raamidest väljumine oli saanud tähtsamaks märksõnaks.“ (Lagle 2012: 166)

Nüüdistantsus on mitmekülgse informatsiooni edastamise viisiks keha, mis võib sõnaliselt rääkida, tekitada helisid, tegutseda või paigal seista liikumatult. See on iseseisev, avatud ja lähedane vaatajatele, sest nüüdistantsu keha on argikeha, mis võib mitte olla spetsiaalselt füüsiliselt valmistatud tantsimiseks, kuid mida rõhutab tantsijate välimine mitmekesisus (Einasto 2012: 41). Samuti puuduvad kindlad kriteeriumid tantsijate kehade välimustele, soole, vanusele ja oskustele ning liigutuste esteetika on laialt mõistetav. Uurimine autentse liikumise vastu kasvas ning seega hakkas kaduma virtuoosne tants, mis võib petta algliikumiste oskuste. Seega tants muutus tava kõnniks, jooksuks, mänguks, spordiks jms (Krinal 2013: 131).

Rääkides nüüdistantsu keha professionaalsusest, siis visuaalsed füüsilised oskused ei või olla sellele adekvaatne mõõt, sest suurt rolli mängivad liikuja keha sisemised protsessid ja kohalolu. Kuna ruumiline distants liikuja ja vaataja vahel võib olla tihti lühikene, siis liikuja peab olema mõtte ja liikumisega „siin ja praegu“ koos vaatajaga. Kui liikuja ei tunne huvi või ei tea täpselt, mida tegema peaks, siis tema keha peegeldab sisemist seisundit ja seda võib tajuda vaataja. Teadlik ja kogetud keha saab seda peita vaataja eest ning täita oma

ülesandeid kuivalt, vastavalt oma funktsioonile, kuid esiteks, ei pruugi sellise liikumisega mõjutada vaatajaid ja teiseks, kui tihti saab Eesti nüüdistantsus kohtuda hästi treenitud ja füüsiliste oskustega rikastatud kehaga?

Tänapäeval nüüdistantsu kunstnikud kasutavad enda idee edastamiseks palju meediumeid, kus inimkeha ja selle liikumine ei ole domineerivas rollis. Heili Einasto paneb kahtluse alla nüüdistantsu kunstnike arusaama kehade ja liikumiste kõnekuse võimalusest. Ta väidab, et eesti koreograafid loobuvad liikumisest mitte seepärast, et neil on võetud kindel ideoloogiline hoiak selleks puhuks, vaid etendajate kehakool ei ole piisavalt võimekas, et väljendada end selle kaudu. (Einasto 2014: 68) Selleks, et panna keha kõnetama publikut, peab kunstnik valdama oma keha ja sügavalt teadvustama oma motiive liikumiseks, sest liikumise lähtepunktiks on liikuja individuaalsus ning tema „kehakasutus ise on lugu või idee“ (Lagle 2012: 170). Isiklikest vestlustest noorte nüüdistantsu kunstnikega, kuulsin väidet, et ta on „väsinud liikumisest“, seega ta loobub sellest. Tundub, et nii võib öelda ainult kunstnik, kes pikalt on teinud sellel alal põhjalikku tööd, tunneb enda keha füüsiliste ja vaimsete protsesside seost ning oskab suhelda selle kaudu teistega. Soovist loobuda millestki, peab kunstnikul see enne olemas olema. Kuid nüüdistantsu kunstnik paneb ise keha olukorda, kus ta peab alati ennast õigustama, aga näiteks, multimeediaalsus ei pea mitte kunagi - „Miks on projektori pilt, isegi siis, kui ta on igav, justkui iseenesest äge? See panebki kahtlustama, et mitteliikumise taga ei ole alati sügavaid põhjusi“ (Valtna jt 2017).

Erika Fischer-Lichte märgisüsteemide tabelis saab näha, milliseid vahendeid omab lavastaja oma ideede edastamiseks. Vahendid ehk märgid on jaotud mitmeks kategooriaks: märgid, mis on seotud ruumi ja näitlejaga, kauakestvad või põgusad ning akustilised ja visuaalsed märgid. Nende hulgas on helid, muusika, lingvistilised ja paralingvistilised märgid, miimilised ja žestilised märgid, prokseemilised märgid, mask, soeng, kostüüm, ruumi kontseptsioon, lavakujundus, rekvisiidid, valgustus. (Fischer-Lichte 2011: 83) Tantsukunsti lavastaja kasutab samu vahendid, ainult kesksel kohal peaks olema elav keha, kes paneb abitegurid tööle. Näiteks, klassikalises balletis lavakujundus, muusika ja muud vahendid, mis ei oma iseseisvat ülesannet ja ei tõmba enda peale kogu tähelepanu, toetavad peamist vahendajat – keha ja liikumist. Nüüdistantsus on aga kõik vastupidi, liikuv keha,

selleks et enda peale tähelepanu tõmmata, peab pidevalt võitlema ekraanidega, rekvisiitidega ja muu vahenditega, millele lavastaja annab iseseisva võimekuse.

Muidugi nüüdistantsu kunstnik võib öelda, et tema tantsu uurimine ei piirdu ainult liikuva kehaga, mille pärast väljendab ta end teiste vormide kaudu. Kuid vaatamata positiivsetele aspektidele, mis mõjuvad nüüdistantsu tegevuse piirkonna laiendamisse arendavalt, võib teiste meediumite kasutamine anda kunstnikele võimaluse varjata oma ebapädevust liikumise valdkonnas. Valides eneseväljendamiseks nüüdistantsu lavastuse jaoks video, heli, pilli, sõna või midagi muud, siis nüüdistantsu kunstnik võib unustada, et igas teises kunsti valdkonnas on ka oma reeglistik, mille järgi saab hinnata selle töö kvaliteeti. Publikus istuv professionaalne videokunstnik saab etenduse jooksul lihtsamini anda hinnangu nähtud videoprojektsioonile tantsulavastuses. Seega kerkib esile eeldus, et nüüdistantsu kunstnik on hüpikkunstnik, kes ei valda professionaalsel tasemel ühtegi „tööriista“ eneseväljendamiseks. Seepärast ta eelistab/proovib kasutada kõikidest kunstivormidest midagi, mis on kättesaadav kõikidele inimestele. Kunstimaailma elu on kirju ja kiiresti muutuv, kus tants peab suutma hoida fookust võludes, mis on omapärane ainult tantsukunstile. Liikuja „iseenda ja oma kohalolu kehaline avastamine nõuab pingutust, mis kindlasti ei ole tänapäeva ühiskonna märksõna. Keeruline on ühe asja juurde pidama jääda ja süveneda, leida selleks motivatsiooni, aega ja püsivust.“ (Valtna jt 2017)

Samuti võib mainida, et tänapäevane nüüdistantsu traditsiooniline esitamisevorm julgustab kunstnikke eksperimenteerima ja kasutama palju meediumeid eneseväljendamiseks. Pääaegu iga nüüdistantsu lavastuse juurde kuuluvad vestlused kunstnikega, kus ta seletab põhjalikult ja paljusõnaliselt oma mõtteid publikule. Vestlused tavaliselt toimuvad pärast etendust ning neid juhivad spetsiaalsed inimesed, kes esitavad kunstnikule oodatuid küsimusi: Millest lavastus räägib? Mida tähendab ja kuidas tõlgendada laval nähtut? (Aibel 2015: 64) Kas sellised üldistavad ja banaalseid küsimusi esitatakse sellepärast, et teadvustatakse, et vaatajad ei ole piisavalt kaugele jõudnud, et nähtust aru saada või teadvustatakse ette, et kunstnikul puuduvad ebapiisavad oskused ja pädevused enda väljendamiseks valitud kunstiviisi kaudu, seega see nõuab selgitamist. Miks kunstnik valib eneseväljendamiseks liikumise keele või muu kunstiviisi, kui ta ikkagi peab sõnaliselt enda loomingut seletama hakkama? Tundub, et nüüdistantsu kunstnik viis primitivismi

liikumise kunsti peaülesanne – rääkida liikumisega, mitte sõnadega. Liikumise kunst nõuab tajumist, aga mitte arusaamist. Peale selle, et nüüdistantsu kunstnik välistab tantsukunstis liikumist, edastab ta oma idee sõnaliselt vaatajani. „Sellele, et tantsust saab välja arvata keha rütmilise liikumise, saab rõhutada vaid see, kelle mõtlemisvõime on taandunud üksnes sõnalise loogika muustriteks“ (Einasto 2014: 68).

Püüdes määratleda nüüdistantsu „tööriista“ professionaalsuse mõõduga, mida antud töös pean liikuja kehaks, mainin kokkuvõtlikult selle peamised tunnused. Nüüdistantsu kehale ei ole spetsiifilisi nõudmisi liikumiseks. Selle esitamiseks piisab tihti sellest, et ta on iseenesest väga kõnekas. Iga keha kuulub kas vanuse, soo, rahvusliku jms kategooriale. Oma olekuga loob liikuja juba tähendusi ja narratiivid. (Ollesk 2012: 55) Argikeha pakutakse vaatajatele, arvates, et see on juba suur informatsiooni kogum, kuid vaevalt võib lihtsalt inimkeha olla professionaalsuse määratlemise mõõt. Nüüdistantsija keha erineb tavainimese kehast liikumise sisemiste protsesside sügava teadvustamise poolest, kuid väliselt võib jääda selline minimalistlik tegevus publiku jaoks mittejälgitavaks, sest see nõuab neilt keskendumist ja pingutust. Seega proovides määratleda nüüdistantsu „tööriista“ professionaalsuse tunnuseid, on mõistlikum rääkida liikuja keha kõnekusest. Meisterlik nüüdistantsu liikuja valdab väga hästi oma keha, mille on põhjalikult läbi uurinud ning oskab sellega suhelda ja avaldada mõju, mis ei vaja sõnalist selgitust juurde.

Enda tantsufilmis kasutasin eneseväljendamise vahendiks trennitute kehade liikumist, kuid eriolukorra tõttu peamiseks esitluse vahendajaks publikule sai salvestatud video. Tantsufilmi kokku monteerides, proovisin säilitada peamise rõhu liikumisel. Kuid video kui vahendaja, omab suuri tehnilisi võimalusi, mis omavahel liikuva kehaga moodustasid seotud terviku. Enda loomingut esitasin publikule ilma sõnaliste, teose seletava kommentaarideta, millega andsin võimaluse vaatajatel iseseisvalt luua sellele tähenduse ja määratleda tantsufilmi professionaalsuse taset.

2. KUNSTNIK KUI AUTOR

Kunstniku roll ja tähtsus ühiskonnas on pidevas muutumises ning samuti varieerub tema kunsti funktsioon ja definitsioon. Nõukogude ajal oli Eestis ideoloogiliselt määratletud, et kõik mis toimus teatris, kuulub professionaalsele tegevusele ning isetegevus toimub teatrimajast väljaspool. Tol ajal võis tantsija saada professionaalse hariduse balletikoolist (Tallinna Koreograafiakool). Tänapäeval võivad aga nüüdistantsu vabakutselised kunstnikud end aktsepteerida professionaalidena. (Ruusma 2014) „Koreograafiraamatus“ annavad 13 Eesti nüüdistantsu tegijad enda tööle definitsiooni, vastates küsimustele, kas nad on lavastajad, koreograafid, etendajad või midagi muud. Mõned ütlevad, et täidavad mitut rolli korraga, mõned nimetavad end etenduskunstnikeks, kuna see on kõige laiem mõiste ning keegi ei pea oluliseks, kelleks end nimetada. (Pullerits 2019)

Iga kunstnik oma teose autorina, kas siis teadlikult või mitte, määratleb enda autorifunktsiooni. Autor võib olla lihtsalt informatsiooni vahendaja või panna enda isiksuse teose väärtuseks, näiteks, luues enda autobiograafiale põhinev teos. (Foucault 2011: 82) Erinevates tantsusuundades on autorifunktsioon seotud lavastaja tüübiga. Jean Alter jaotab lavastajate tüübid kolmeks: puuduvad, kollektiivsed ja individuaalsed lavastajad. Puuduvad lavastajad väärtustavad lavatraditsioone ja teatri rituaale ning ei oma silmapaistvat lavastamise käekirja. Kollektiivsed lavastajad panustavad koostöösse ühise lavastuse loomiseks ning autori õigused on jaotud kõikide vahel võrdselt. Individuaalsed lavastajad näitavad oma sõltumatust lavatraditsioonidest, omavad erilist lavastamise käekirja ning ise vastutavad oma loomingu eest. (Alter 1990) Erinevad tantsusuunad eeldavad oma lavastaja tüüpi, millest sõltub ka nende autorifunktsioon. Nüüdistantsus tegutsevad peamiselt individuaalsed lavastajad, kes rõhutavad lavastuses püstitatud teemade kohta enda individuaalset arusaama. Vaatamata sellele, et nüüdistantsu lavastused luuakse tihti ka kollektiivselt ning autoreid on palju, saavad nad ühises lavastuses kõik väljendada oma isiklikku suhtumist püstitatud teemale. Näiteks, klassikalises balletis ei ole võimalik seda teha, sest tantsijate soovid alluvad lavastajate ideedele.

Sõltumatu sellest, mis tüübi ja funktsiooniga lavastaja, peetakse oluliseks, et ta püüdleks alati uuenduste ja arendamiste poole. Inglise lavastaja Peter Brook peab oluliseks, et

lavastaja oleks pidevas otsingus ja paneks kahtluse alla oma leiutised loomingulises protsessis, et ta ei kordaks end, ei kasutaks juba leitud meetodeid, efekte jne (Brook 1972). Nüüdistantsu kunstnikud eemaldades enda loomingus liikumise ja kehalise meisterlikkuse, tõstavad esile enda teose kontseptuaalsuse ja sellele loomingulise lähenemise. See nõuab kunstnikul aktuaalsete ja kõnekamate väljendusvormide otsimist, originaalsemat mõtlemist ja intelligentsuse meisterlikkust. Eesti nüüdistantsu kunstnikud tegelevad vahel ühtede ja samade teemadega, sest kogunud nüüdistantsu vaataja on saanud juba palju erinevaid visuaalseid vastuseid küsimustele: „Mis juhtub, kui kord juba nähtud liigutus tõsta teise rakurssi või paigutada ruumis teisiti? [...] Mis juhtub üksiku liigutusega, kui seda korrata? [...] Kuidas tajume treenitud keha kõrval treenimata keha ja vastupidi? Või tajume erinevalt treenitud kehasid ligilähedases liikumissarjas?“ (Einasto, Lagle 2016: 68-69). Jälgides kohalikke nüüdistantsu lavastusi, tundub, et mõned kunstnikud, vaadates kuidas ja millest loovad maailmakuulsaid nüüdistantsu tegijaid, peegeldavad/jätkavad teadlikult või mitte nende kunsti põhimõtteid enda lavastustes. Leenu Nigu väidab, et Eestis on olemas nüüdistants, aga puudub rahvuslik nüüdistants. Koha enese mõju ei ole tunda nüüdistantsu teoses, vaatamata sellele, et Eestis on nüüdistants tekkinud juba ammu, ei loo ta endale kohalikku ajalugu. (Nigu 2015: 98)

Tänapäeval on peaaegu iga nüüdistantsu lavastuse loomise aluseks pandud mingi uurimus. Kuid mõnikord võivad uurimuse tulemused panna kahtluse alla selle uurimuse läbiviimise vajaduse. „Uue isikupärase idee/stiili lavale toomine on hulga lihtsam kui hilisemas protsessis selle õigustamine ning huvitava ja elujõulisena hoidmine.“ (Lagle 2012: 167) Eesti etenduskunstnik Karl Saks väidab, et liikumise uurijad, kes esitavad oma uurimise tulemused erinevates residentuurides ja *showing* 'utel, ei leia midagi uut ja ei saa üllatada kedagi sellega. See probleem koosneb sellest, et erinevaid uurimusi on liiga palju. (Saks 2019: 151-152) Mulle tundub, et see väide, mille Roland Barthes suunab kirjanduste autoritele, võib sama hästi puudutada nüüdistantsu kunstnikke:

Kirjanik ei saa teha muud, kui jäljendada alati mingit juba olemasolevat. Mitte kunagi ei saa jäljendada algupärast žesti. Ta võib vaid kirjutusi segada, neid omavahel vastandada, toetumata kunagi täielikult ühele neist. Ta tahab end *väljendada*, kuid peab vähemalt teadma, et see sisemine „miski“, mille „vahendamisele“ ta pretendeerib, pole muud kui juba valmis sõnaraamat, mille sõnu saab seletada üksnes teiste sõnade abil ja nii lõpmatuseni. (Barthes 2002: 122)

Muidugi inimesed on erineva maailmavaate ja teadmiste piirkonnaga ning alati on tore, kui inimene end arendab ja laiendab oma teadmisi. Kuid, kas iga enda „avastamine“ on vaja viia avalikkusesse ja kulutada sellega teiste inimeste aega, tähelepanu ja raha? Tundub, et siin on oluline teadmine - kellele on uurimine suunatud. Kas kunstnik täidab isiklikud soovid ja realiseerib teosega enda ambitsioonid enda rahuldamiseks või on uurimine suunatud vastuvõtmiseks, omades laiasid eesmärke ühiskondliku elu kontekstis?

Mõnda lavastajat peetakse egoistlikuks, kes lavastab iseendale ning kellel puudub publikutaju (Tšehhov 1996: 49). Tantsumaailmas peetakse sellisteks lavastajateks vahel nüüdistantsu kunstnikke, pannes kahtluse alla lavastuse vajaduse avalikul esinemisel. See võib puudutada, näiteks, olukorda, kus laval etendaja tegeleb oma keha sisemiste protsessidega, mis visuaalselt jäävad nähtamatuks. Vaataja võib tunda end ebavajalikuna ja lahkuda etenduselt mõttega, et ta ei saanud midagi aru. Mitte kõik vaatajad mõistavad, et nüüdistantsu kunstniku eesmärk ei ole luua selgelt tõlgendatavat lavastust, vaid avaldada mõju ja mõjutada sellega vaatajaid. Kunstnik paneb vaatajad aktiivselt kaasa uurima ning selle tulemuseks on luua isiklikud tähendused. (Krinal 2013: 139) „Tantsuetendus ei ole pelgalt teos, mis on olemuslikult fikseeritud, sarnanedes maalile või kirjandusteosele. See on sündmus, mille tähendus ja mõju on lahutamatu läbi põimunud suhtega etenduse ja publiku vahel.“ (Samas)

Samuti üritavad mõned kunstnikud füüsiliselt kaasata publikut etendusse, andes neile võimaluse mõjutada etendajat või etenduse käiku. Selline olukord näitab vaatajatele, et tema ei ole lihtsalt kõrvalt jälgija, vaid etendajaga samavõrdne osaleja etenduse aktis. Lavastaja annab vastuvõtjale võimaluse otsustada, kuidas suhestada end sellele, mida talle pakutakse ja kui palju ta julgeb sellest osa võtta nii füüsiliselt kui ka vaimselt. Poola lavastaja Jerzy Grotowski pani tihti etenduses vaatajad koos näitlejatega tegutsema. Ta leidis praktika käigus, et kui nõuda ootamatult vaatajaid etenduses osa võtta, siis tihti ei ole see vaatajate jaoks spontaanne ja loomulik käitumine, mida soovib saavutada lavastaja, pigem on see stressiline ajutöö ebaheadate reaktsioonidega. Sellises olukorras otsivad mõned vaatajad iroonilisi või intellektuaalseid vastuseid, mõned hakkavad metslaslikult käituma, lähtudes primitiivsetest instinktides või stereotüüpidest. Seega Grotowski loobus

sellisest meetodist ning määratles vaataja kutsumuseks olla tunnistaja, kes ei soovi segada ning kriitilise pilguga jälgida tähelepanelikult etendust eemalt. (Grotowski 2002)

Ajaga muutus kunstniku suhestamine vaatajaga ning tänapäeval on see jõudnud selleni, et kunstnik annab suurema osa vastutusest lavastuse eduka vastuvõtmise eest vaatajate kätte. Kunstnikel on luba luua mida ja kuidas nad seda soovivad, jättes vaatajatele õiguse ise otsustada mis on nende tähelepanu, aega ja raha väärt. Jättes teisejärguliseks ühiskondlikud (kunst võiks olla õpetuslik ja uuenduslik), eriala spetsiifilised (tantsukunstis keskkohal on väljendamine keha kaudu) ja kultuurilised (kohaliku rahvuslikkuse peegeldamine kunstiteoses) nõudmised, eesti nüüdistantsu kunstnikud enamasti loovad lähtudes enda isiklikest huvidest ning eesmärkidest. Eelmainitule toetudes, võib järeldada, et selleks, et luua ja viia avalikkusele nüüdistantsu lavastus, ei pea kunstnikul olema erialaharidus, ta ei pea väljendama end ainult liikumise kaudu, ei pea olema novaator ega pea arendama enda loomingus rahva kultuurilisi väärtuseid.

Mina kunstnikuna, luues enda tantsufilmi, andsin kogu vastutuse selle teose eduka vastuvõtmise eest vaatajatele. Minu tantsufilm ei paku originaalseid ideid ja teostust (mäng peeglitega), ei vahenda mingeid olulisi teadmisi või positsiooni, ei esita minu isiklikku lavastamise käekirja ega oma uuenduslikke teemasid, kuid selle abil viin läbi uurimuse. Püüdes kaasa haarata inimesi antud tantsufilmi vaatamise ning pärast vastata küsimustikule, oli tehtud üleskutse inimestele isiklikel *Facebooki*- ja *Instagrami*- lehtedel kaudu. Ära oli määratletud, et tegemist on magistriprojektiga ning kui inimesed juhiksid oma tähelepanu sellele, siis oleksin neile väga tänulik selle eest.

3. KUNSTITEOSE VASTUVÕTJA

Võib eeldada, et kui kunstiteos on avalikult esitatud, on ta suunatud vaatajatele vastuvõtmiseks. Kunstiteose vastuvõtt sõltub paljudest aspektidest, millest osa kuulub teosele ning osa kuulub vaatajatele. Kunstiteose tõlgendamiseks ja mõistmiseks on lähtepunktis vaataja individuaalne tajumine, ootushorisonid ja varasema kogemuse mõju.

Varastel aegadel oli ette teada, kuidas ja mida mängitakse komöödias või tragöödias. Samuti näitlejad võisid mängida ühte ja sama või sarnast tüüpi tegelast mitmes erinevas lavastuses, millega olid määratletud teatud ootused. (Carlson 2011: 161-163) Kuna tänapäeval on raske määratleda ühe kunstižanri kindlaid piire ning mõisteid näitleja, tantsija, etendaja ja nende tegevuse alad segunevad omavahel, võib eeldada, et vaataja ootushorison on paindlikum ja mitte nii nõudlik kui varasematel aegadel. Tänapäeval võivad mõjutada vaataja vastuvõttu ruumilised ja institutsionaalsed ootused. Näiteks, kui traditsioonilisel balletiteatri laval näidatakse nüüdistantsu lavastust, nagu see oli Estonia teatri laval Mart Kangro lavastusega „Elus jääb palju asju nägemata ju muidu ka“. Kavalehes oli lavastus määratletud kui lühiballett, mis tõi publikule ootused suunatud traditsioonilise lavastuse vastuvõtmiseks, mida toetas ka teadmine, et lavastus on paigutatud akadeemilise teatri lavale. (Einasto 2002: 189) Samuti on oluline teada, kuidas kunstnik nimetab ja positsioneerib oma teost. Kui tantsulavastusena nimetada lavastust, kus on kasutatud paljusid meediume ja see, et seal etendavad inimesed, ei tee veel sellest tantsulavastust, siis võib olla oleks ausam seda nimetada kuuluva teose etenduskunstiks. Kui selline lavastus nimetada tantsulavastuseks, siis kuidas peaks nimetama balletilavastusi, kus suhtlemine vastuvõtjaga toimub ilmselgelt keha liikumise kaudu.

Vaataja tajub laval toimuvat kahtemoodi: tajub, mida on tehtud (näiteks, inimene liigub laval paremalt poolt vasakule) või tajub, kuidas see on tehtud (näiteks, kuidas selle inimese kehakeel väljendab seda liikumist) (Fischer-Lichte 2011: 73). Mulle tundub, et nüüdiskunstis tajumise protsesside puhul on oluline kui palju on laval objekte, mis kannavad korruga informatsiooni, mille pärast vaataja teeb teadlikult või mitte valikuid, mida jälgida, mis on huvitavam ja väärtuslikum. Lavastaja võib aidata vaatajale selgitada jälgitavate sündmuste hierarhiat. Näiteks, klassikalises balletis, vaatamata sellele, et laval

on korraga palju informatsiooni allikaid, teab vaataja täpselt, mida on vaja jälgida. Tavaliselt lava keskel toimuvad olulisemad loo sündmused ja nurkades toimub teisejärguline tegevus. See vastu on nüüdistantsu vaataja oma fookuse valikutes vaba. Lavaruumi erinevates osades, nii keskel kui ka nurkades ja isegi kulissides võivad toimuda samal ajal tegevused võrdse tähtsusega. Samuti klassikalises balletis eristab lavastaja selgelt tantsijate väärtuslikkust ja meisterlikkust: soolo tantsijad, keda pakutakse esimesena vaadata, sooritavad virtuooslikumad tantsuosad lava keskel ning kordeballett, kes pigem loovad atmosfääri ja tausta, tantsivad tavaliselt sünkroonsed tantsuosad. Nüüdistantsus on aga kõik tantsijad võrdse tähtsusega ning kõik saavad tantsida kõiki liikumise osasid. Seega vaataja saab ise valida keda, mis hetkel, kui kaua ta soovib jälgida. (Ganjushina 2018) Kuna nüüdistantsu lavastaja annab palju vabadust teose vastuvõtmiseks, siis selleks, et vaataja saaks nüüdistantsu lavastusest mingit elamust ja kogemust, peab ta olema ise väga aktiivne jälgija/osaleja, kes paneb kõik oma meeled ja intellektuaalsed oskused tööle. Nüüdistantsu kunstnikult ei oodata, et ta etenduse algusest etenduse lõpuni hoolega juhib oma vaatajate vastuvõttu, mistõttu vaataja ise peab säilitama individuaalse seose sellega, mis toimub laval. Võib olla see tuleneb sellest, et nüüdistantsu kunstnikud eeldavad, et nende etendusi tuleb vaatama kogenud publik. Rõhutades, et tants on kommunikatsiooni vorm, mis omab spetsiaalset koodi ja teatud keelt, mille kaudu toimub informatsiooni edastamine saatja ja vastuvõtja vahel, Tiina Ollesk väidab, „selleks et keha „lugeda“, peab olema kogemus keha nägemiseks ja tajumiseks meediumi teiste komponentide võrgustikus“ (Ollesk 2012: 53).

Irmeli Niemile toetudes pakub Liisi Aibel välja tantsuteatri publiku kolm kategooriad, kellel on etenduste vaatamiseks erinevad motiivid ning eeldan, et samuti erinev suhtumine kunstiteose tõlgendamiseks ja selle professionaalsuse tase määratlemisega.

Esimene vaatajatüüp on arvustav publik, kes on nõudlik, kriitiline ja eelootused baseeruvad teadmistel ning kogemustel. Sellesse kategooriasse on liigitatud kriitikud, kuraatorid, professionaalsed tantsijad, tantsuõpetajad, etendajate sõbrad ja teised kunstiväljal tegutsevad arvamuslimidrid. Arvustav vaataja jõuab korraga jälgida lavastust tervikuna ja eraldi selle detaile. (Aibel 2015: 68) Eeldan, et arvustav publik oma rikas teadmiste ja kogemuste pärast, kes oskab iseseisvalt luua laval nähtuid tähendusi ning kunstiteose

vastuvõtmise juures ei oota palju informatsiooni kunstnikult, ta pigem eelistab, et oleks piisavalt palju lünki, mida saab omapäraselt täita. See publik ei karda minna mugavast tsoonist välja ja asetada end uude olukorda, mis provotseerib aktiivselt ja lubab ebaordinaalselt mõelda. Selliselt publikult võime harva kuulda, et lavastus oli *imelik* või *arusaamatu*, kuna ta teab täpselt, et lavastuse arusaam ja „põnevus“ sõltub ainult temast endast. Mina nimetaks sellist publikut kompetentseks publikuks, kuna nad on teadlikud oma rollist ja funktsioonist nüüdistantsu vastuvõtmisel ning osalevad aktiivselt koos kunstnikuga uurimuses. Kunstiteose professionaalsuse määratlemisel, arvatavasti lähtub selline publik eriala teadmistest ja varastest kogemustest.

Teine kategooria on ahmiv publikutüüp, kes ei esita nõudmisi ega väljenda oma pettumust, keskendub loole ja kunstilistele elementidele ning omab väikeseid eelootusi. Tihti külastab teatreid. Peamiselt on selle publiku hulgas kõrgharidusega inimesed, kes tantsuteatri abil laiendavad oma vaimset ja sotsiaalset vara. Kuid samuti Aibel liigitab siia kategooriasse nooremad vaatajad. (Samas: 70) Eeldan, et sellisele publikule piisab sellest, kui kunstnik annab kätte vihjed, mis aitavad kaasa teose mõistmiseks ja vastuvõtmiseks. Kui etenduse jooksul vaataja saab mõned kinnitused oma eelistuste ja tõlgenduste variantidele, siis ta tunneb end paremini ja usaldab rohkem kunstnikku. Antud publikutüüp, kes ei saanud juhul lavastusest aru, otsib sellele põhjendust võrdselt enda vastuvõtmise oskustest ning kunstniku oma idee edastamise edukusest. Eeldan, et kunstiteose professionaalsuse määratlemiseks lähtub antud publik osaliselt kunstniku kuulsusest, teiste inimeste tagasisidest ning enda isiklikest sisetunnetest.

Kolmas publikutüüp on abitu, kes on väikeste eelootuste ja kogemustega, suures osas segaduses, rõhk on etendustegelastel ning teatrikäimisel kui kogemusel, enamustel juhtudel juhuslikult sattujaid lavastustele. Tagasiside andmisel on nad kaduv-passiivsed või vastupidi otsekohesed (näiteks, nõudes piletiraha tagasi). (Samas: 72) Eeldan, et sellisele publikule on vaja anda kunstniku poolt piisavalt selge ja täpne fookuse juhtimine lavastuse tõlgendamiseks. Mida rohkem kunstnik suunab vaatajaid lavastuse arusaamisele, seda mugavamalt ja kindlamalt tunneb end publik, kuna iseseisvus lavastuse vastuvõtmiseks pigem hirmutab neid. Selliselt publikutüübilt saab tihedamini kuulda hinnangut, et lavastus oli arusaamatu. Tavaliselt nad süüdistavad selles ainult kunstniku pädevust, ignoreerides

põhjendust otsida edukat vastuvõttu enda sees. Kuid samas, kuna see publik ei oma erialaseid teadmisi ja suurt kogemust, siis teose vastuvõtmine on eelarvamustest ja stereotüüpidest vaba, mis annab neile võimaluse omapäraselt interpreteerida lavastust. Kunstiteose professionaalsuse määratlemiseks antud publikutüüp pigem lähtub kunstniku kuulsusest ning oma sisetunde järgi.

Kuna küsimustik, mis järgnes tantsufilmile, oli pakutud kõikidele soovijatele, kes tahtsid võtta sellest osa, siis arvestasin sellega, et vastajate hulgas saab näha kõiki kolmest publikutüüpidest esindajaid, kes toovad välja minu uurimusele erinevaid vaatenurki.

4. MAGISTRIPROJEKT „TANTSUFILM HUVITAVA NIMETUSEGA“

Magistriprojektis soovin uurida vaatajate vastuvõtu erinevusi nüüdistantsule ja nende arusaam professionaalsuse tasemest pakutud teosele. Selleks, et seda uurida, lõin tantsulavastuse, mis minu kui lavastaja poolt ei omanud kindlat kontseptsiooni ja ideid, andes võimaluse vaatajatele iseseisvalt luua selle teose tähendused ja tõlgendused. Lavastajana ma ei plaaninud tekitada sellega mingit kindlat emotsiooni, atmosfääri, tunnetust jms, ka ei seadnud ma sellele teosele õpetuslikku või meelelahutuse eesmärki.

Lavastusele oli planeeritud neli etendust Tartus Alexela Loomelaval. Igale etendusele pidi järgnema publiku küsitlus. Lavastuse loomisprotsess toimus Tartu Tantsu Akadeemias koos Tempecy Dance Company viie tantsijaga. Tantsijad on noored (18- 23-aastased) kaasaegse tantsu huvilised, kes on peamiselt *show*-tantsu taustaga. Tantsijatega algasid proovid oktoobris 2019 ja kestsid kuni veebruar 2020 (jaanuaris proove ei toimunud). Ühetunnised proovid toimusid üks kord nädalas. Alustades tööd tantsijatega, hoidsin samal ajal ühendust helilooja Kenn-Eerik Kannikesega, kes lõi selle lavastuse jaoks 40-minutilise helitausta. Andsin talle meie esimesel kohtumisel teada oma muusikalistest soovidest lavastuse jaoks, kuid jättes talle ka suure osas loomingu vabaduse. Helilooja töötas meist eraldi, saatis aeg-ajalt meie jaoks valmistatud erinevad muusikavariandid.

Lavastus sai valmis märtsi alguseks ning lavastuse esietendus oli plaanitud 27. märtsiks, kuid Eestis väljakuulutatud eriolukorra tõttu, mis keelas avalike ürituste korraldamise, ei jõudnudki lavastus avalikule lavale. Kuna igapäevased uudised eriolukorra pikendusest ei andnud lootust korraldada avalikke üritusi veel kaua aega, oli vaja sellele kiiresti reageerida ja leida variant, mis oleks sooritatud sama hästi kui avaliku lavastuse ülesastumisel. Tuli pähe mõte teha lühitantsufilm, mis annaks võimaluse pakkuda vaatajatele seda interneti teel vaadata ning vastata küsitlusele. Konsulterides oma uurimustöö juhendajaga, sain paari päevaga loa projekti muutmiseks. Alustasin koheselt võimaluste otsimisega, et oma projekt realiseerida. Otsustasin filmida ise telefoniga ning video monteerimisel oli suureks abiks minu sõber Renat Tikhonov, kes on viimasel paaril aastal hobi korras tegelenud videote filmimise ja monteerimisega.

Tantsufilmi tegemiseks plaanisin esialgselt kasutada sama materjali, mille olime loonud tantsijatega lavastuse jaoks. Pakkudes neile teha sellest hoopis tantsufilm, sain kolmelt tantsijalt eitava vastuse, kuna nad ei tahtnud või ei saanud eriolukorra tõttu kodust lahkuda. Seega ei jäänud mul muud üle, kui võtta tantsufilmi uued tantsijad ning luua nendega uus teos. Muusika valisin selle tantsufilmi jaoks ühe nendest, mis oli tehtud juba lavastuse jaoks. Pakkusin osaleda filmis oma tantsukooli õpilastele vanuses 15 – 17 ning sain kokku kuus tantsijat. Tantsijate arv, välimus, tantsuoskused ei olnud spetsiaalselt minu poolt valitud. Saatsin 15-le tantsijale kutsed (arvestusega, et kõik kindlasti ei ole nõus karantiini ajal kodust lahkuma) ning tantsufilmis said võimaluse need tantsijad, kes said vanematelt loa kodust väljuda. Selleks, et mitte riskida tantsijate tervisega, otsustasin neid filmida ühekaupa, lootes, et pärast videote monteerimisega saab midagi huvitavalt kokku panna. Kuna filmimine toimus juba kolme päeva pärast peale tantsijate osalemise kinnitust, oli arusaadav see, et tantsufilm võib põhineda ainult kogu selle protsessi improvisatoorsetest impulssidest. Samuti lootsin, et vajadusel saab monteerimisega filmile kontseptsiooni välja mõelda. Kuid kogu selle olukorra ootamatu muutmine ning teadmine, et tantsufilm peaks valmis saama võimalikult kiiresti, oli see tehtud piisavalt suvaliselt, mis hästi sobib selle uurimuse kontseptsioonile.

Filmimine toimus samas tantsukoolis, kus meil tavalised trennitunnid toimuvad. Kuna meie kasutuses oli ainult üks tantsusaal, kus filmimine nõuaks head kunstlikku või loomulikku valgust ja mida meie kasutuses polnud, siis tuli välja mõelda sellele ruumile adekvaatne lahendus. Teades, et selles saalis on sirm – peeglid, mida saab liigutada, otsustasin proovida moodustada nendest eraldi ruum, mis annab iseenesest juurde huvitava sisulise tausta tantsufilmile. Sümboolsed asjad, nagu näiteks peeglid, kahtlemata tekitavad vähemalt minimaalsed tähendused ja seosed vaatajatel, kuid mille abstraktsus, sügavus ja mitmekülgsus sõltub aga vastuvõtja fantaasia mitmetahulisusest, avara mõtlemise võimalusest ja intelligentsuse paindlikkusest.

Enne filmimispäeva ei olnud mul võimalust tulla Tallinnast Tartusse vaatama seda ruumi uuest (filmimise) perspektiivist ega proovida peeglite paigutamist. Filmimise päeval jõudsin kaks tundi enne filmimist varem kohale ning katsetasin erinevaid peeglite paigutamise variante ja võimalikke filmimise nurki. Tahtmata, et peeglitest peegeldaks saali

ruum, soovisin filmida pimeduses, pannes ainult laelambi põlema. Kuna see saal on suurte akendega, oli seega oluline aeg, millal läheb õues pimedaks, et ka ruum oleks täiesti pime. Tol ajal pimenes väljas kell 19.00. Kuna minu töös osalesid noored tantsijad, siis ei tohtinud ma hilistundideni oma filmimisega minna, seega pidin filmimiseks võtma aega kaks päeva. Iga tantsija jaoks oli ettenähtud üks tund. Mõlemal päeval esimene tantsija alustas kell 19.00, teine kell 20.00 ja kolmas kell 21.00.

Filmisin tantsijaid kahe mugava nurga alt, kus neile oli ette antud ülesanne - improviseerida vabas tantsustiilis ning lihtsalt *olla* selles ruumis. Leidsin tantsukooli laost väikese peegli, mille andsin kasutamiseks tantsijatele. Improvisatsiooni taustaks oli kasutada sama muusika, mis oli mõeldud video jaoks. Tantsijate jaoks see oli harjumatu tööviis, sest tavaliselt liiguvad nad spetsiifiliste motiivide põhjal ning omavad liikumisel kindlat eesmärki. Antud juhul said nad ise valida liikumise tempo, dünaamika, esteetika jne, mida võisid vahetada liikumise jooksul. Samuti täpsustasin tantsijatele, et nad võivad erinevalt suhestada peeglitega, kas mitte märgata et nad on peegliruumis ja tegeleda endaga või vastupidi, reageerida oma peegeldusele või teadvustele, et „neid“ on palju ruumis. Tantsijad said seda soovi järgi varieeruda improvisatsiooni jooksul. Kokku improviseeris iga tantsija järjest 15 minutit, kuniks filmisin ülevalt poolt ning 15 minutit, kui filmisin frontaalselt. Sellele järgnes 5-10 minutit filmimist väikese peegli ja 5-10 minutit koos paarilisega. Tantsufilm sai filmitud ühe duubliga kõigist võttenurkadest kokku kuue tunniga.

Kahe päeva pärast sain kokku videokunstnikuga ja alustasime video monteerimisega. Lähtudes oma uurimuse teemast ning üritades luua kunstiteost nii, et kulutada sellele minimaalseid pingutusi ja aega, andsin videokunstnikule ülesandeks teha filmitud videotest midagi „kunstilist“, nii primitiivselt või laialt, kuidas ta mõistab seda mõistet. Protsessi alguses esitasin paar konkreetset soovi monteerijale, kuid töö terviklikuks moodustas ja lõi Renat ise oma maitse ja oskuste järgi. Mina selle protsessi juures olin pigem kõrvaltjälgija ja vahel nõustaja, seda juhul kui tema ei osanud valida kahe variandi vahel (mitte alati seepärast, et mõlemad variandid olid head, vaid mõnikord oli tal ükskõik, kumba filmilõiku valida). Kokku läks filmi monteerimisega aega umbes poolteist nädalat.

Kokkuvõtteks ei olnud minu töö kunstnikuna selle tantsufilmi loomisprotsessis midagi muud kui hoida telefonikaamerat. Kuid hiljem ütles mulle aga videokunstnik, et tegin seda

ka halvasti, kuna kaamerapilt värises palju. Muidugi saab öelda, et minu töö oli palju suurem, kui ainult filmimine, aga arvan, et ülejäänud töö ei olnud otseselt seotud teadliku kunstilise loomisega. Oma otsusest teha lavastuse asemel tantsufilm, arvan et see oli loogiline lahendus, milleni jõuaks iga teine inimene, kes tahab lõpetada oma uurimustöö ilma tähtaja pikenduseta. Samuti organiseerisin selle jaoks ruumi, tantsijad ja videokunstniku. See ei nõudnud minult erilist pingutust, kuna ruumiks oli minu töökoht, tantsijaks olid minu õpilased ja videokunstnikuks kutsusin oma sõbra. Võib öelda, et kunstnikuna ma tegin olulised valikud otsustades, millistest võttenurkadest filmida liikumist ning millised ülesanded tantsijatele anda. Kuid arvan siiski, et võttenurkade väljalimine oli ilmselge, kuna sirmide suurus ja paigutamine andis ainult kaks võimalust selle seest poolt filmimiseks - ülevalt ja frontaalselt. Ka tantsijate ülesanne oli tüüpiline, millega kõik tantsijad peamiselt pidevalt tegelevad – improvisatoorne liikumine. Samuti võib öelda, et kunstnikuna väljendasin end filmi monteerimise juures, kuid seal oli minu soov teisejärguline. Avaldasin oma arvamust juhul, kui olin saanud videomonteerijalt konkreetse küsimuse. Eelmainitule toetades, kerkib küsimus: kas võib minu tööd kunstnikuna pidada heaks tehtud tööks ja mis võib jätta professionaalsuse mulje?

Samuti võib küsida, kas tantsijate töö oli tehtud professionaalsel tasemel? Võttes arvesse, et enamus tantsijad on noored õpilased, kes tegelevad tantsimisega hobina ja filmimiseks nad ei olnud saanud erilist ettevalmistust, siis võib öelda, et nende poolt oli tehtud hea töö. Kuid kui professionaalne mulje võis jätta nende vaba improvisatsiooniline liikumine, soovisin saada teada vaatajate tagasiside tulemustest. Samuti saan küsitluste teel teada, millise hinnangu annab vaataja videokunstniku tööle, kes tegeleb hobina videote monteerimisega ja helilooja tööle, kes lõi filmis kasutatud muusika teise teose jaoks.

4.1 Küsitlus ja selle tulemused

Antud tantsufilm ja küsitlus olid avalikuks tehtud 10. mail 2020 *YouTube*´i kanalil ning tänaseks (seisuga 10. mai 2020) on kokku tantsufilmi vaatamise arv 677 (välja arvatud need vaatajad, kes ei kasutanud vaatamiseks *Google*´i kontot, mille tõttu nende arv ei ole loetav) ning küsimustikule vastasid 75 inimest. Selle tantsufilmi peamine reklaam oli tehtud isikliku *Facebook*´i ja *Instagram*´i kaudu. Kuna minu sotsiaalmeedia kontaktide hulgas on palju venekeelseid inimesi Venemaalt, Lätist ja Leedust, siis püüdes säilitada antud uurimust Eesti piirkonnas, pakkusin tagasisidestamiseks küsimustikku ainult eesti keeles. Kuid tagasiside kaudu selgus ka see, et mõned kohalikud venekeelsed rääkijaid ei saanud küsimustikku täita, kuna ei valda hästi eesti keelt.

Pärast filmi vaatamist oli vaatajal võimalus anonüümselt täita küsimustikku enda jaoks mugaval ajal. Tagasisideküsitlus koosnes küsimustest, mille vastustes oli juba pakutud erinevaid vastusevariante, olid küsimused avatud vastustega ning küsimused, mille vastust oli vaja hinnata skaalal 1-5. Küsitluse tulemuste põhjal soovisin uurida, kui erinevalt vaatajad tõlgendavad ja võtavad vastu antud tantsufilmi ning kui kõrgelt nad hindavad selle teose professionaalsust.

Kunstiteose retseptiooni uuringus olid olulised aspektid vaatajate vastuvõtmiseks tema sugu, vanus, haridus ja sotsiaal-kultuuriline aktiivsus (Saro 2001: 142). Oma küsitluse alguses palusin vaatajail märkida oma vanus ning teatri küllastamise tihedus. Vastajate sugu jätsin küsimata, kuna arvasin, et teadmine vaataja soost, ei mängi suurt rolli professionaalsuse määratlemiseks. Samuti jätsin küsimata info hariduse kohta, kuna pean olulisemaks, kui tihti kogeb inimene füüsiliselt teatrisündmust, mitte aga seda, mis on tema haridustase ning eriala.

Küsimustiku täitsid:

- 9 inimest, kelle vanus on üle 50-ne aasta
- 18 inimest, kelle vanus on alla 18 aasta
- 23 inimest, kelle vanus on 19-30 aastat
- 25 inimest, kelle vanus on 31-50 aastat

Kõikidest vastajatest olid

- 4 inimest, kes ei külasta üldse teatreid
- 16 inimest, kes käivad iga kuu teatris
- 26 inimest, kes käivad vähemalt kord aastas
- 29 inimest, kes käivad vähemalt korra poole aasta jooksul teatris

Üldistavalt võib öelda, et inimesed, kes võtsid osa küsitlusest on enamusest keskealised inimesed, kes vähemalt kord poole aasta jooksul külastavad teatreid.

Küsimustikus oli kolm küsimust, mis annavad võimaluse vaatajatele oma sõnadega kirjeldada üldmuljeid ja meeleolu, mis jättis neile tantsufilm ning samas pakkuda oma tõlgendust sellele. Nende küsimuste eesmärk oli vaadata, kui lai ja mitmekülgne on vaatajate kujutus- ja tajumisvõime, et leida mingit sõnumit ning tõlgendust sealt, kus seda pole autori poolt ette planeeritud. Kirjutades üldmuljest, mille jättis tantsufilm, siis 11 inimest vastasid, et neile see tantsufilm ei meeldinud. See oli nende arust pikk, igav ja nad ei saanud sellest aru. Ülejäänud 64 inimest andsid positiivset tagasisidet. Nemad väitsid peamiselt, et idee oli huvitav, film oli kaasahaarav, põnev, meeldis ja et filmi üheksa minutit möödus väga kiiresti. Eeldades, millest tantsufilm räägib, kirjutas 8 inimest, et nad ei oska midagi pakkuda. Ülejäänud 67 vaatajat pakkusid aga välja palju huvitavaid variante, et tantsufilm räägib inimeste erinevatest „minadest“, iseenda otsimisest, kasti sees mõtlemisest, isolatsioonist jne. Kirjeldades filmi atmosfääri ja meeleolu, leidsid 9 inimest, et tegemist on pigem negatiivsete näiteks, depressiivse, häiriva ja segase meeleoludega ning ülejäänud vaatajad kasutasid atmosfääri määratlemiseks märksõnu: üksildus, rahuolek, hüpnootiseeriv, kurbus.

Tuginedes nende küsimuste vastustele, võib järeldada, et peaaegu kõik vaatajad said iseseisvalt välja mõelda selle tantsufilmi sõnumi ja interpreteerida seda lähtudes enda isiklikest arusaamadest ning varasematest kogemustest. Tantsufilm tekitas erinevaid meeleolusid, mille määratlemiseks vaataja leidis sõnaline väljenduse. Sõltumata vastaja vanusest ja tema teatri külastamise tihedusest, saab kõikidelt vastustelt leida huvitavaid ja mitmekülgseid filmitõlgendusi, mis moodustavad nähtud filmis seotud terviku. Selle filmi terviku määratlemisel leidsid 55 inimest, et kunstnike töö oli omavahel kooskõlas. 7

inimest arvasid, et kunstnikud töötasid eraldi, igaüks omaette. Ülejäänud 13 vastajat kirjutasid vastuseks muud variandid: „Arusaamine oli üks, teostus individuaalne“, „Terviklik kuid samas eraldiseisev“ või „Ei oska kommenteerida“ jne.

Järgmine küsimus pakkus vaatajatele määratleda skaalal 1-5 selle filmi professionaalsuse taset (1- tähendab, et ei ole professionaalne; 5- tähendab, et on).

- 1 inimene valis number 1
- 3 inimest valisid number 2
- 13 inimest valisid numbri 3
- 27 inimest valisid numbri 4
- 31 inimest valisid number 5.

Suurem osa vaatajatest leidsid, et film on tehtud ligilähedaselt professionaalsele tasemele (number 4 ja 5), mille tõttu saab järeldada, et film vastas vaataja arusaamisele professionaalsuse mõistest. Siin on oluline küsimus, mille järgi vaataja otsustab, et tegemist on professionaalse teosega. Selle küsimuse aetasin teadlikult küsitluses pärast üldise professionaalse hinnangu andmist, selleks et selgemini aru saada vastaja esimesest arvamusest.

Edasi palusin vaatajail määratleda skaalal 1-5, kui oluline on nende jaoks teadmine kunstiteose vastuvõtmise puhul, kas teos on loodud professionaalsete kunstnike poolt (1- tähendab, et ei ole üldse oluline; 5- tähendab, et on oluline).

- 6 inimest valisid number 5
- 16 inimest valisid number 4
- 22 inimest valisid number 3
- 12 inimest valisid number 2
- 19 inimest valisid number 1

Keskmine vastuste number skaalal oli 3, mis on selle küsimuse keskpunkt. Seega tuginedes kõikidele vastustele võib üldistavalt järeldada: 22 inimest (number 4 ja 5) arvavad, et pigem on oluline teada, et kunstiteos on tehtud professionaalide poolt ning 31 inimest (number 2 ja 1) arvavad, et pigem mitte.

Järgmise küsimuse abil soovisin välja selgitada, mille järgi inimesed otsustavad kunstiteose professionaalsuse üle ning võib eeldada, et sama tunnuse järgi andsid hinnangu vaatajad ka tantsufilmile. Kõige levinumad tunnused professionaalsuse määramiseks olid teose originaalsus, selle mõte, idee, kvaliteet, terviklikkus, esteetiline nauding. Peamiselt otsustatakse sisetunde järgi ja eelnevate kogemuste põhjal. Tundub, et tava inimese jaoks, kes ei oma spetsiifilisi teadmisi kunstivaldkonnas, olid antud kriteeriumid professionaalsuse määramisel loogilised ja asjakohased. Vähe oli neid inimesi, kes vastasid, et nende jaoks on oluline kunstiteose kõnekuse ja mõju avaldamine. Enamustel piisaks sellest, et teos näeb välja kvaliteetne ja terviklik, omab huvitavat ideed ja teostust. Väites, et kunstiteose professionaalsust määramiseks võetakse teose idee ja mõtte originaalsuse järgi, siis arvatavasti viitab vastaja kunstniku tööle, kes vastutab selle eest. Kuid eelmainitute vastuste põhjal võib näha, et vaataja saab iseseisvalt panna igale teosele tähenduse ja mõtte. Seega võib järeldada, et vaataja saab iseseisvalt luua kunstiteose tõlgenduse, sellele tuginedes määratleda selle teose professionaalse taseme.

Viimase küsimusena palusin vaatajatel anda üldine hinnang tantsufilmi väärtustele, küsides vaatajalt, kas antud tantsufilm vääris tema tähelepanu.

- 7 inimest vastasid, et mitte eriti
- 11 inimest vastasid, et vaatavad veel
- 54 inimest vastasid, et tantsufilm tasus vaatamist
- 4 inimest lisasid enda muu variandi.

Kokkuvõtteks pakun neli tabelit, kus on välja toodud olulisemad vastused antud uurimuse kontekstis, see on vastajate hinnang tantsufilmi professionaalsusele ning tunnused, mille järgi professionaalsuse taset otsustatakse. Vastused tantsufilmi tõlgendamisele jäid arvestamata, kuna peaaegu kõik vastajaid leidsid sellele omapärase interpretatsiooni. Lähtudes vastajate kõikidest vastusest, millele peamine mõju, minu arvates, avaldub teatri külüstuse tihedus, jaotasin kõik vastajad kolmeks publiku tüübiks, mis oli eelmainitud: arvustav, ahmiv ja abitu.

Esimeses tabelis toon välja arvustava publiku tüübi, kes külüstavad teatreid iga kuu. Nende keskmine hinnang tantsufilmi professionaalsusele on 4.

Vastanute vanus	Alla 18	19-30	31-50	Üle 50
Vastanute arv	4	5	5	2
Keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele	4,25	3,2	3,8	5
Tunnused, mille järgi määratletakse prof. taset	Kunstiteose hingestatus, terviklikkus, kõrgetasemelisus	Kunstiteose meeleolu, terviklikkus, kvaliteet. Et meeldiks ja midagi ei häiriks	Kunstiteose idee terviklikkus, kaasaegsus. Mõjutab autori isiksus ja teiste inimeste tagasisideid	Kunstiteose kvaliteet, terviklikkus

Tabel 1. Arvustav publiku tüüp, kes külastab teatreid iga kuu.

Vastajad, kes külastavad teatreid vähemalt kord poole aasta jooksul liigitasin ka kategooriasse arvustav publiku tüüp, mida näitan teises tabelis. Nende keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele on 4,2.

Vastanute vanus	Alla 18	19-30	31-50	Üle 50
Vastanute arv	9	6	10	4
Keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele	4,6	3,6	4	4,75
Tunnused, mille järgi määratletakse prof. taset	Kunstiteose mõte, kvaliteet, terviklikkus, intrigeerivus	Kunstiteose terviklikkus, kvaliteet, populaarsus. Otsustatakse sisetunde järgi	Kunstiteose terviklikkus, kvaliteet, originaalsus. Otsustatakse sisetunde järgi	Kunstiteose terviklikkus, arusaadavus. Otsustatakse kogemuse järgi

Tabel 2. Arvustav publiku tüüp, kes külastab teatreid vähemalt kord pool aastas.

Kolmandas tabelis toon välja ahmiva publiku tüübi, kes külastavad teatreid kord aastas. Nende keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele on 4.

Vastanute vanus	Alla 18	19-30	31-50	Üle 50
Vastanute arv	4	11	9	2
Keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele	3,75	4,3	4,2	4,5
Tunnused, mille järgi määratletakse prof. taset	Kunstiteose mõte, tervik, kvaliteet, intrigreerivus	Kunstiteose terviklikkus, kvaliteet, mõte, arusaadavus. Mõjutab autori isiksus	Kunstiteose terviklikkus, arusaadavus. Otsustatakse enda sisetunde ja kogemuste järgi	Kunstiteose loogika ja läbimõeldus. Otsustatakse sisetunde järgi

Tabel 3. Ahmiv publiku tüüp, kes külastab teatreid kord aastas.

Neljandas tabelis toon välja abitu publiku tüübi, kes ei käi teatrisse. Nende keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele on 3,5.

Vastanute vanus	Alla 18	19-30	31-50	Üle 50
Vastanute arv	1	1	1	1
Keskmine hinne tantsufilmi professionaalsusele	5	2	4	3
Tunnused, mille järgi määratletakse prof. taset	Otsustatakse sisetunde järgi	Autori isiksus ja teiste inimeste tagasisided	Kunstiteose terviklikkus ja kvaliteet	Kunstiteose idee ja kvaliteet

Tabel 4. Abitu publiku tüüp, kes ei käi teatrisse.

Tuginedes kõikidele vastustele võib järeldada, et vastajate jaoks professionaalselt tehtud tantsukunst on see, mis näeb terviklik ja kvaliteetne välja ning omab omapärast ideed ja teostust. Ülal toodud vastuste järgi saab öelda, et vastajad määratlevad kunstiteose professionaalsuse taset sisetunde järgi ja eelnevate kogemuste põhjal. Antud tantsufilmi professionaalsuse keskmine hinne on 4.

KOKKUVÕTE

Käesolevas magistriprojektis proovisin leida tunnuseid, mille järgi saab määratleda kvaliteetselt tehtud nüüdistantsu. Võtsin üheks võimalikust kvaliteedi määratlemise mõõduks professionaalsuse mõiste, mille all pean silmas meisterlikkuse taset. Antud töös püstitasin küsimuse, kelle professionaalsusest on aktuaalsem rääkida nüüdistantsus - kas etendaja, lavastaja või vaataja omast? Uurimuse viisin läbi Eesti nüüdistantsu maastiku näitel ning nüüdistantsu mõiste all pean silmas kunstiteost, kus peamiseks informatsiooni vahendajaks on keha ja liikumine.

Selle teema jaoks uurisin magistriprojekti teoreetilises osas, millised eneseväljenduse vahendeid nüüdistantsu kunstnik omab, mis funktsioon on tal autorina ning millised on vaatajate nüüdistantsu vastuvõtu protsessid. Samuti proovisin leida võimalikke professionaalsuse tunnuseid. Projekti praktilises osas lõin lühitantsufilmi, mis minu kui lavastaja poolt ei omanud kindlat ideed, sõnumit ja kontseptsiooni. Tantsufilmile järgnes vaatajate küsitlus, mille vastuste põhjal soovisin näha kui erinevalt vaatajad leiavad tõlgendusi teosele, kus ei ole seda autori poolt sisse pandud ning millise hinnangu annab vaataja sellele teosele ja nende tegijatele professionaalsuse tasemele.

Töö esimeses peatükis uurisin nüüdistantsu kunstnike eneseväljenduse vahendeid. Tänapäeval kasutavad nüüdistantsu kunstnikud eneseväljendamiseks palju erinevaid meediume, jättes keha ja liikumise teisejärguliseks. Keha, mida kasutatakse nüüdistantsus on tihti argikeha, mis ei oma spetsiaalseid nõudmisi liikumiseks ja selle esitamiseks. Püüdes määratleda nüüdistantsu keha professionaalsuse tunnuseid, on mõistlikum rääkida keha kõnekusest kui visuaalsetest füüsilistest oskustest. Meisterlik nüüdistantsu liikuja uurib pidevalt enda keha sisemisi protsesse, mis on otseselt seotud välimise liikumisega. Ta oskab suhelda, avaldada mõju ja kõnetada vaatajaid oma kehakeele kasutamisega ning ei tee seda sõnaliselt, nagu see on tehtud avatud vestlustes kunstnikega, lihtsustades endale tantsukunsti peaülesande – suhelda vastuvõtjaga läbi keha, aga mitte sõnadega.

Töö teises peatükis uurisin nüüdistantsu kunstniku autori positsiooni ning leidsin, et nüüdistantsu kunstnik loob peamiselt lähtudes enda isiklikest huvidest ja eesmärkidest,

jättes teisejärguliseks ühiskondlikud, eriala spetsiifilised ning kultuurilised väärtused. Kunstnik kannab suurema osa vastutusest kunstiteose eduka vastuvõtmise eest vaatajate ees, tuues esile etenduses vaataja kaasahaaramise olulisusesse. Nüüdistantsu kunstniku professionaalsuse määratlemiseks võib pidada oskust panna vaatajaid loobuma jälgija positsioonist ning aktiivselt osa võtma etenduses nii vaimselt kui ka füüsiliselt. Selleks peab kunstnik olema loominguliselt leidlik ja intellektuaalselt aktuaalne.

Töö kolmandas peatükis selgitasin välja nüüdistantsu vaataja tüübid ning uurisin nende positsiooni kunstiteose vastuvõtmisel. Kunstiteose tõlgendamiseks ja vastuvõtmiseks lähtub vaataja enda isiklikest tajumistest, ootustest ning varasematest kogemustest. On kolm vaatajate tüüpi: arvustav, ahmiv ja abitu. Nad omavad erinevaid eesmärke kunstiteose vastuvõtmiseks, tajuvad ja mõistavad erinevalt tantsukunsti ning lähtuvad erinevatest tunnustest kunstiteose professionaalsuse määratlemiseks.

Järgmises peatükis kirjeldasin magistriprojekti praktilise töö käiku. Paari nädalaga, lõin spontaanselt lühitantsufilmi, mille loomise protsess põhines improvisatoorsetest impulssidest. Tantsijad olid noored tantsuhuvilised, videokunstnik oli harrastajast asjaarmastaja ning filmis kasutasin muusikat, mis esialgu oli loodud teise teose jaoks. Tantsufilmile järgnes publiku küsitlus, mille vastuste järgi soovisin teada saada kui erinevalt vaatajad loovad tähendusi, seal kus neid ei olnud autori poolt sisse pandud. Samuti tahtsin teada saada kui kõrgelt hindavad nad selle filmi professionaalsuse taset, kui ei tea, et tegemist on sellise filmiga, kus kunstnike panus oli minimaalne. Küsitlusele vastajaid oli 75 inimest.

Küsitluste tulemuste põhjal võib üldistavalt öelda, et tantsufilm sai positiivse tagasiside. Enamus vaatajaid interpreteerisid erinevalt ja huvitavalt tantsufilmi sisu ja ideid. Nad leidsid, et tantsufilm oli kaasahaarav, huvitav ning omapärane. Samuti leidsid vastajad, et tantsufilm oli terviklik ja kunstnike töö oli tehtud omavahel kooskõlas. Kuid tegelikult töötasid kõik kunstnikud eraldiseisvalt ja keegi ei teadnud lõpuni, mis sellest välja tuleb. Enamus vastajaid, lähtudes enda sisetundest, varastest kogemustest ning teose idee ja sõnumi originaalsusest, leidsid, et antud tantsufilm on tehtud professionaalselt (5 skaalal, keskmine hind 4). Kuid samuti enamus vastajatest määratlesid, et nende jaoks ei ole oluline teadmine, kas kunstiteos on tehtud professionaalsete kunstnikega poolt või mitte.

Toetudes kõigele sellele, mille antud uurimuses välja selgitasin, võib järeldada, et vastutus nüüdistantsu eduka vastuvõtmise eest on suures osas vaataja kätes. Nüüdistantsu kunstnik ootab vaatajalt eriti avatust, olla valmis valimatult igasuguste eksperimentide vastuvõtmiseks. Ka ootab ta vaatajate aktiivset tajumist kõikide oma meeltega laval toimuva üle ning valmis olemist võtta vajadusel ise etendaja positsioon. Selleks, et vaatajate jaoks nüüdistantsu etendus sündmusena ja lavastus teosena pakuks kasulikku, uut ja huvitavat elamust, peab vaataja panema enda intellektuaalsed ja kõik muud protsessid tööle. Ta peab iseseisvalt oskama uurida, otsida ja aktiivselt osalema lavastuse käigus. Selle tõestuse sain enda tantsufilmi küsitluse tagasiside tulemustest.

Vaataja sai iseseisvalt luua tähendusi ja tõlgendusi, seal kus seda ei olnud autori poolt ette planeeritud. Tuginedes enda interpretatsioonile, andis vaataja positiivse hinnangu selle filmi professionaalsusele ning määratles, et antud film oli tema tähelepanu ja aega väärt. Seega võib järeldada, et kunstiteose „põnevus“ ja väärtuslikkus sõltub suures osas ainult vaatajast endast, mille juures võivad olla kunstiteose autorite panused väga minimaalsed ja vääritud. Kuid tekitab küsimus: kui vaataja on nii kaugele vaimselt arenenud, et jõudis kõikide vastuvõtmiste perfektsuste ja enesearendamisteni läbi selle, siis mille jaoks peab selline tark publik külastama etendusi?

Antud uurimuse põhjal võib väita, et nüüdiskunsti kontekstis ei ole aktuaalne rääkida kunstniku professionaalsusest, hoopis nõudeid vaatajatele saab kõrvutada sõnale professionaalne.

KASUTATUD KIRJANDUS

Magistriprojekti praktiline töö „Tantsufilm huvitava nimetusega“.

<https://www.youtube.com/watch?v=GbPVid-GACs>

„Tantsufilmi huvitava nimetusega“ küsitlus.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdygVDwPOYGIAMjIfQN62UngUANYYKY6FfCifBI0Mm5qOlnNg/viewform>

Aibel, Liisi 2015. Arvustavad, ahmivad ja abitud: publik nüüdistantsutandril. *Eesti Tantsukunst: Nüüid ja →?* Koost. Evelyn Raudsepp. Tallinn: Sõltumatu Tantsu Lava, 63-76.

Alter, Jean 1990. *A Sociosemiotic Theory of Theatre*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Barthes, Roland 2002. *Autori surm. Valik kirjandusteoreetilisi esseid*. Koost. Marek Tamm. Tallinn: Varrak.

Brook, Peter 1972. *Tühi ruum*. Loomingu raamatukogu 44/45. Tallinn: Perioodika.

Carlson, Marvin 2011. Teatripublik ja etenduse lugemine. *Valitud artikleid teatriuurimisest*. Koost. Luule Epner. Tartu Ülikooli Kirjastus, 155-171.

Einasto, Heili 2002. Tants piiridel ja katkestuspindadel. *Teatrielu 2001*. Koost. Monika Läänesaar, Ene Paaver. Tallinn: Eesti Teatriliit, 188-200.

Einasto, Heili 2012. Arusaamade teisenemine eesti kaasaegses tantsus 1990. aastatel. *Kunstide vastastoimed: keha, tants ja muusika*. Koost. Gerhard Lock, Iivi Zajedova. Tallinna Ülikooli Kunstide Instituut, 40-48.

Einasto, Heili 2014. Tants kui somaatilist-kinesteetilise mõtlemise kunst. *Teatrielu 2013*. Koost. Hedi-Liis Toome, Liina Unt. Tallinn: Eesti Teatriliit, Eesti Teatri Agentuur, 58-69.

Einasto, Heili; Lagle, Evelin 2016. Küllast rahvusvahelise kaubamajani. Tantsuteater taasiseseisvunud Eestis. *Vaateid Eesti nüüdisteatrile*. Koost. Luule Epner, Riina Oruaas, Madli Pesti. Tartu Ülikool Kirjastus, 53-77.

EKSS 2009 = Eesti keele seletav sõnaraamat, Eesti Keele Instituut. <https://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=professionaalne&F=M> (15.03.2020).

Epner, Luule 2015. Näitleja postdramaatilises teatris. *Teatrielu 2014*. Koost. Ott Karulin, Kristel Pappel. Tallinn: Eesti Teatriliit, Eesti Teatri Agentuur, 56-81.

Fischer-Lichte, Erika 2011. Etenduse analüüsi probleeme. *Valitud artikleid teatriuurimisest*. Koost. Luule Epner. Tartu Ülikooli Kirjastus, 69-100.

Foucault, Michel 2011. Mis on autor? *Teadmine, võim, subjekt*. Koost. Marek Tamm. Tallinn: Varrak, 64-95.

Grotowski, Jerzy 2002. *Tekstid aastatest 1965-1969*. Tallinn: Eesti Teatriliit.

Krinal, Helena 2013. Kuidas nüüdistants publikut kiusab ja miks? *Teatrielu 2012*. Koost. Hedi-Liis Toome, Liina Unt. Tallinn: Eesti Teatriliit, 129-141.

Lagle, Evelin 2012. Kust tuled, kuhu liigud, Eesti nüüdistants? *Teatrielu 2009*. Koost. Madis Kolk. Tallinn: Eesti Teatriliit, 163-172.

Nigu, Leenu 2015. Piiriküsimuse ammendumine tantsukunstis. *Teatrielu 2014*. Koost. Ott Karulin, Kristel Pappel. Tallinn: Eesti Teatriliit, Eesti Teatri Agentuur, 82-99.

Ollesk, Tiina 2012. Keha ja liikumise vaatlus lavastuse „Reekviem“ koreograafia näidete põhjal. *Kunstide vastastoimed: keha, tants ja muusika*. Koost. Gerhard Lock, Iivi Zajedova. Tallinna Ülikooli Kunstide Instituut, 49-63.

Pullerits, Marie 2019. *Koreograafiraamat*. Koost. Marie Pullerits. Tallinn: Sõltumatu Tantsu Lava.

Ruusma, Anu 2014. Professionaalsuse mitu palet. *Tantsuinfo Kuukiri*, 40.

<http://kuukiri.tantsuliit.ee/artikkel/professionaalsuse-mitu-palet/> (13.04.2020)

Saks, Karl 2019. Intervjuu Marie Pulleritsele raamatus *Koreograafiaamat*. Koost. Marie Pullerits. Tallinn: Sõltumatu Tantsu Lava, 142-153.

Saro, Anneli 2001. Miks inimesed üldse või ikka veel teatris käivad? *Teatrielu 2000*. Koost. Monika Läänesaar ja Ene Paaver. Tallinn: Eesti Teatriliit, 140-156.

Tšehhov, Mihhail 1996. *Näitleja tee*. Tallinn: Eesti Teatriliit.

Valtna, Kai; Stepanov, Ruslan; Lagle, Evelin 2017. Tantsukunsti kasutamata ja alahinnatud potentsiaal. *Teater. Muusika. Kino*, 7, 78-83. <https://www.temuki.ee/archives/1662> (03.04.2020)

Väli, Katre 2018. Teatri- ja etendusesemiootika. *Semiootika*. Tartu Ülikool Kirjastus, 332-347.

Ганюшина, Екатерина 2018. *От балета к современному танцу*. <https://www.youtube.com/watch?v=EpxtN2x7UMM> (04.03.2020)

“DANCEFILM WITH AN INTERESTING NAME”: A QUESTION OF PROFESSIONALISM IN CONTEMPORARY DANCE

SUMMARY

In this master's project, I work towards defining the characteristics by which one can determine a high-quality example of contemporary dance. For the purposes of defining what constitutes a quality work of art, I use the concept of professionalism, which in the context of this study means the level of skill involved. I posited a question, “Whose professionalism is more relevant to contemporary dance: that of a performer, director, or spectator?” This study uses the framework of Estonian contemporary dance, where “contemporary dance” is defined as a work of art where the main means of expressions are body and movement.

The theoretical part of the present thesis consists of analyzing the means of expression the contemporary artist has, the functions he or she performs as an author, as well as the processes behind the audience interpreting contemporary dance. I also try to identify possible traits of professionalism. The practical part of the thesis consists of a short dance film which was conceptualized as having no core concept, idea or message behind it. This dance film was accompanied by an audience survey whose aim was to establish the different ways in which the audience interprets the work that has no meaning, and how the audience assesses the professionalism of the said film and its creators.

In the first chapter of my thesis, I examine the ways in which contemporary dancers express themselves. Taking Estonian theorists of contemporary dance as the basis, I come to the conclusion that contemporary dance artists use a number of different means to express themselves, with body and movement playing only a secondary role. The body, as used in contemporary dance, is often an “ordinary” body which does not possess special performance skills or visual qualities for performing on stage. In an attempt to determine what may identify the body of a contemporary dancer as professional, it is more reasonable to talk about expressiveness and impactfulness rather than visual and physical qualities. A professional mover, who is distinct from a dancer, constantly explores the internal

processes that govern or are related to the body's external movement. The mover knows how to communicate, influence and talk with the audience, preferring body language to spoken language, thereby simplifying the main task of dance art — to communicate with the viewer through one's body, not words.

In the second chapter of the thesis, I examine contemporary artists from the creator's perspective. I find that a contemporary dance artist mainly produces art with personal interests and goals in mind, while social, dance-specific and cultural values are relegated to secondary importance. A contemporary dance artist holds the audience responsible for the successful interpretation of a work of art, emphasizing the importance of involving the viewer in the performance. This ability to make the viewer abandon the role of a passive witness/observer and take active part in the performance, on a both mental and physical level, may be considered a mark of professionalism from a contemporary dance artist. To achieve this, the artist must be creatively inventive and possess considerable intellectual prowess.

In the third chapter of my thesis, I examine the different types of dance audience and how they perceive contemporary dance. When interpreting a work of art, the viewer proceeds from his or her personal perception, prior experience and expectations. As such, I have identified three types of viewers: critical, avid, and helpless. All three are categorized by their uniquely different perception and understanding of the art of dance, different objectives when consuming art, and different criteria used to determine the quality of a work of art.

The next chapter is devoted to the practical part of the master's thesis. Within a few weeks, I produced a short dance film based on purely improvisational techniques and not premeditated notions. All dancers involved were young people interested in dancing, the video artist was an amateur, and the musician used a track originally created for another work of art. The dance film was accompanied by a survey, the purpose of which was to see how different audience members create their own meaning where there is none, and how high they might assess the film's quality level, not knowing that the artist's contribution was minimal. 75 people provided answers to the survey.

According to the survey, we can say that the dance film received positive reviews. Most viewers interpreted the dance film and meaning thereof in different and interesting ways, and considered the film fascinating and unique. They also agreed that the dance film seemed complete and that the collaboration between the artists involved seemed organic. Contrary to this opinion, the artists all worked separately, and no one involved knew what the end result would be. Most of the respondents, whether influenced by their feelings, prior experience or the originality of the content, felt that this dance film was made on a professional level. However, half of the respondents also indicated that it was of no importance to them whether a work of art was made by professional artists or not.

Taking all of the above into account, we can conclude that the responsibility for the successful interpretation of contemporary dance lies mainly with the viewer. The contemporary dance artist expects the audience to be especially open to accepting all types of experiments, actively perceive what is happening, and be willing to take the role of a performer at the artist's behest. In order for contemporary dance to offer the audience a new and vibrant experience, the viewer must be able to independently analyze the performance and actively partake in it.

The evidence for this was provided by the audience survey. The viewer was able to find the meaning on his or her own, even though no specific meaning was ever entertained by the creators. Based solely on his or her own interpretation, the viewer gave a positive assessment of the film's professionalism, and found that it was worth their time and attention. Thus, we may conclude that the value of the work in many respects depends only on the viewer, whereas the contribution of the creators can be minimal. Taking the above mentioned into account, we can say that the context of contemporary art does not warrant any discussions on the matter of the artist's professionalism. Instead, we can now apply the label of "professionalism" to viewers themselves.

LISAD

Lisa 1: "Tantsufilm huvitava nimetusega" küsitlus.

- 1) Sinu vanus
 - Alla 18
 - 19-30
 - 31-50
 - Üle 50
- 2) Kui tihti sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?
 - Iga kuu
 - Vähemalt korra poolaastas
 - Vähemalt korra aastas
 - Ei käi üldse
 - Muu
- 3) Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.
- 4) Millest sinu arvates see tantsufilm räägib?
- 5) Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?
- 6) Kui terviklik see tantsufilm sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?
 - Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt
 - Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas
 - Muu
- 7) Kui professionaalselt, sinu arvates, oli tehtud antud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5- professionaalselt tehtud)
- 8) Kui oluline sinu jaoks kunstiteose (kas etendus, maal, muusika jne) vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole üldse oluline, 5- on oluline)

9) Mille järgi sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?

10) Kas antud tantsufilm oli sinu tähelepanu väärt?

- Vaatan veel
- Jah, tasus vaatamist
- Mitte eriti
- Aja raiskamine
- Muu

Lisa 2: "Tantsufilm huvitava nimetusega" küsitluse tulemused.

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1 - ei ole oluline, 5 - on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
1	alla 18	Ei käi üldse	oleks võinud rohkem tantsu olla, professionaalne	tantsust kui kunstist ja liikumisest	mitte midagi	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	tunde järgi, millise meeleolu tekitab	Jah, tasus vaatamist
2	alla 18	Iga kuu	Väga huvitav ja tekitab palju mõtteid.	Minu meelest räägib film enesehinnangust ja enese nautimisest/mitte nautimisest.	Film tekitab meelerahu ja mõtteid, millest muudu ei mõtleks.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	3	Töö on hingestatud.	Jah, tasus vaatamist
3	alla 18	Iga kuu	Põnev, kaasakiskuv. Videot oli võimatu pausile panna, sest kogu aeg toimus midagi ja tahtsin väga näha, mis edasi tuleb.	Minu meelest rääkis see inimese minapildi ja identiteedi erinevustest. Teistele inimestele ei näidata kunagi oma tõelist loomast, vaid üritatakse luua üldiste normidega kooskõlas pilt. Pideva näitlemise tulemusena on keeruline ka üksinduses oma pärisloomas leida.	Painav põnevus, kohati luusa hirm selle tõelisuse ees.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	2	Professionaalsus tähendab minu jaoks kõrgetasemelist tehnikat, läbinõeldud koreograafiat ja võtteplatsilava ning terviklikku stüeed. Siiski arvan, et ka teos, mis ei vasta muu professionaalsuse nõuetele, ei ole halvem kohati on selline teos isegi kõitvam, kuna on võib-olla isiklikum, intümsem.	Jah, tasus vaatamist
4	alla 18	Iga kuu	trippy kogemus, pea hakkas ringi käima vahepeal	meie tuhandest alternatiiv "minast"	külma ja küldagi kaugel, aga samas väga lihedase oleku	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	selle järgi, kas mul on seda meeldiv vaadata ja ma ei hakka otsima vigu	Jah, tasus vaatamist
5	alla 18	Iga kuu	väga huvitav lihtne lihenemine. see kunsttöö mõjutas mind.	meie sisemisest mirmekülgusest. üksildusest. segadusest ning ärevustundest. meie peegeldunud teiskud.	veidi õovastav. tekitab tahtmise rohkem iseenda sisse vaadata, aga samas on kartus, mis sealt eest leida võib.	koreograafia oleks võinud kohati olla rohkem muusikale toetuv ning emotsioonidega mängida.	3	1	Ma ei sea endale selliseid piire. Mind ei kоти kunstniku päritolu, karjääritee või muu - minu jaoks on rohkem oluline, kuidas kunstiteos mõjutab mind END.	Jah, tasus vaatamist
6	alla 18	Vähemalt korra aastas	Что-то необычное и интересное	Возможно о индивидуальности каждого человека, но сам человек не может увидеть в себе эту индивидуальность	Было немного не привычно	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	3	Качество видео, музыки и общая картинка которая совмещает в себе монтаж и то что показывают в видео.	Jah, tasus vaatamist
7	alla 18	Vähemalt korra aastas	Väga põnev ja huvitav filmi lõpuni.	See räägib sellest, kuidas kõike saab vaadata eri nurga alt ehk siis sinu erinevast peeglist.	Muusika tekitab pisut kõhedustunnet ja üldine meeleolu on müstiline.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Professionaalsust näitab see, kas teosel on olemas ka tagamõte ja kui hästi ja intrigeerivalt see teostatud on.	Jah, tasus vaatamist
8	alla 18	Vähemalt korra aastas	Huvitav, omapärane, salapärane.	Ühiskonnas kinni olemisest, sellest kuidas enamus moodutab halli massi ja ei julge sellest välja tulla. Või sellest, et inimene peas on nii palju häiali mida keegi ütleb, arvad jne, mille keskel olles ta on kaotanud iseenda.	Imeliku, kindlasti väga huvitava.	Iga kunstnik oli tõotanud eraldiseisvalt	4	2	Kvaliteedi, loomingu.	Jah, tasus vaatamist

Jrk	Simu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Simu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Simu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Simu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Simu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Simu tähelepanu väärt?
9	alla 18	Vähemalt korra aastas	Omapärane idee, huvitav koostöö peeglkdega	Kõik inimesed näevad oma maailma erinevalt kuigi me kõik peame koos tegusema	Paneb mõtlema, et kuidas see on seotud päris eluga	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	4	1	On olemas mõtte ning selle kujutus on mõnes mõttes ebaseelge või segane	Jah, tasus vaatamist
10	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	9 мин прошли очень быстро,затянуло смотреть	О многогранности	Атмосфера,как будто ты сам там находишься	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	5	5	Подача танцоров, затягивающая постановка, видео снято интересно	Vaatan veel
11	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	Film oli väga huvitav ja abstraktn	Osa inimesi suudab mõelda vaid enda kassis sees, kus nad näevad vaid ennast ja ei vaata maailma laiemalt.	Põnevust, tõsikut, õudust	Kui tantsija tantsis üksi oli näha, et ta tegeles ainult endaga, kui olid paarid, siis oli näha ka ratuke koostööd	5	3	Mina otsustan selle järgi, kui hästi kogu teos kokku läheb ja kui palju on kasutatud erinevaid varjundeid teose puhul. Kunstnikuga kohtudes peaks kunstnik oskama ära seletada, miks sellised lahendused ja mida need sümboliseerivad. Kui kunstnik selle kõige on hakkama saanud on kunstiteos professionaalne.	Jah, tasus vaatamist
12	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	Väga huvitav lähenemine	Minu arvates räägib tantsufilm kui depressionist. Sa oleksid nagu kuskil kinni ja otsiksid välja pääsu.	Tekitab kuidagi kurva tunde kuigi mulle väga meeldis see tantsufilm ja ka tants ise on mulle väga südame lähedane	See oli justkui terviklik kuid samas eraldiseisev. Igal tantsijal on oma stiil ja kehakeel, neid ei saagi panna tantsima nii nagu sina tahad.	5	3	Kui kunstiteoses on kvaliteeti ja see mulle tegelikult ka meeldib.	Vaatan veel
13	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	pilku haarav	Endaga konfliktis olemisest	Segadust ja pisut kõhedust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	2	Kui see vaadates tundub silmale ilus ja kutsub vaatama, huvitava väljumisega	Jah, tasus vaatamist
14	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	Erinev ja huvitav	Endaga mitte rahulemisest.	Mõttepaneva ja huvi tekitava.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	2	Kui hea kvaliteediga kaameraga on see filmitud. Millise mulje see jätab.	Jah, tasus vaatamist
15	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	põnev, teistsugune, huvitavalt kokkupandud	sina ja peegel, isenda nägemine	kõheda(muusika pärast) maidu mulle väga meeldis see	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	2	kui on tegu tantsufilmiga nagu see, siis tantsijad, kuidas nad oma osa täidavad ja kas on asjas sees, kaamera töö.	Jah, tasus vaatamist
16	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	põnev, segadusttekitav, kaasahaarav	igatühe sisemaailmast ja kuidas teised seda mõjutavad	veidi kurva, kuid pingelise	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	2	kas see näeb välja nõ put-together	Vaatan veel

JK	Simu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Simu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Simu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Simu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Simu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Simu tähelepanu väärt?
17	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	Huvitav ning midagi teistsugust.	Ühest otsast kunsti väljendamisest ning ka sellest, kuidas peeglid näitavad mitmeid kujutusi inimestest.	uudishimuliku meeleolu	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	Kui on väga hästi oma mõtteid väljendatud	Jah, tasus vaatamist
18	alla 18	Vähemalt korra poolaastas	Huvitav. Pole varem midagi sellist näinud.	Alguses arvasin, et see räägib peegeldusest (võib olla, et kuidas inimene endast näeb, ta on oma peas kinni ja siis kui Maris hakkas peegleid ligutama arvasin, et see "inimene" saab nõ kasist välja). Mida küll aga sümboliseeris telefoniga filmitu ja see, kui oli 2 inimest korraga "pildis"? Võib olla rääkis film sellest, kui palju versioone mingist asjast saab olla (kuna tantsijat on peeglist mitmekordselt näha). Nagu näha, siis pole mu arvamus päris kindel :)	Sellise vaikne meeleolu tekib. Muusika annab kohati sellise tunde, et hülksid kusagil. Film on nii monteeritud, et see paneb jälgima.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	Otsustan seda selke järgi, kui teos paneb vaatama/kulutama, see on lihtsõeldud, sellel on mingi mõte ja seda on hästi edasi antud (seda võib olla mitte otseselt, vahel on hea ka riidade vahelt lugeda - kuigi mu selles väga hea vist pole).	Jah, tasus vaatamist
19	19 - 30	1 kord 1-3 aasta jooksul	rahulematu, muretekitav	Eneseisolemisest, üksindusest. Teine variant: see mida sa teed, seda sa saad.	Pinges, muusika natukene stressi tekitab	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Kui saad aru millest see teos räägib ja milline on selle teose mõte.	Võiks lihem olla
20	19 - 30	Iga kuu	Peeglite maailm	Mina leidsin enda jaoks sellest tantsufilmist sellise sõnumi: Enesega rahulolu ja enda aktsepteerimine. Me oleme justkui pidevalt igast otsust kaamerate ja eneseimetelemisega piiratud: peame sellega äpatevaselt tegelema. Mõnel inimesel on endaga lihtsam rahul olla ja mõnel raskem, mõni suudab sinna enda ruumi ja enda vigade keskele kedagi teist last, mõni ei suuda. Mõni vaatub endale otse silma ja nõustub sellega, kes ta on, mõni ei suuda seda teha.	Minu jaoks oli üldjuhul meeleolu pigem tõsine, aga peeglite ja valgusega mängimine andis mingisugust teatavat helgust.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Üldiselt otsustan selle järgi, kas teos meeldib mulle või ei meeldi. Kui miskit hakkab mind teose puhul häirima, näiteks video puhul on muusika ebasobiv või midagi muud sarnast, siis ma arvan, et see teos ei ole professionaalne. Tantsuetenduse puhul jälgin tantsijate professionaalsust liigutusi esitada ja teatrietenduste puhul kogu produktsiooni rekvisiitide vältimast, esinejate (tantsijate, näitlejate, lauljate) tööd jne.	Jah, tasus vaatamist

jrk	Simu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Simu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Simu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Simu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Simu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Simu tähelepanu väärt?
21	19 - 30	Iga kuu	Самая важная мысль для меня, которую можно было ухватить ближе к концу фильма - это зеркала и наше в нём отражение. Насколько глубокий и бесконечный может казаться наш собственный мир, наше восприятие и мироощущение, хотя в то же самое время за стеной может совершенно ничего не происходить. Темнота и пустота. Улица.	Сложно ответить, так как этот танцевальный фильм - свободное искусство художника. Можно увидеть многое и под разным углом.	По началу фильм вызвал у меня немного психоделические мысли, в какой-то момент меланхолические. Но уже примерно с середины появились какие-то глубокие мысли. То о чём можно было задуматься.	И да и нет. Возможно, если бы была возможность саму идею главного автора, ответить на данный вопрос было бы намного проще.	4	3	Для меня существует множество критерий, по которым определяю профессионализм той или иной работы. Но могу сказать, что даже высоко профессиональная работа может выглядеть как любительская. Поэтому профессионализм может показаться очень субъективным понятием, особенно в современном искусстве.	Jah, tasus vaatamist
22	19 - 30	Iga kuu	Täitsa mõnus	Isolatsioonist	Igavus ja üksiklus	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	2	Üldjoontes on professionaalsusel selline konkreetne vibe juures.	Jah, tasus vaatamist
23	19 - 30	Iga kuu	Tore tants, huvitavad lahendused peeglitega.	Ma ei tea, millest see räägib. Ihmselt tiritati näidata seda, et tüdrukud vaatavad ennast liiga palju peeglist ja pildistavad. Ei teagi, kas see on hea või halb. Filmist ei saanud teada.	Hoitud, tasakaalikus, rahulik, neutraalne.	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	2	1	Lähtun oma kogemustest ja teadmistest teatri- ja kunstimaastikul. Head asja on lihtne ära tunda – miski ei häiri ja tahad veel.	Jah, tasus vaatamist
24	19 - 30	Iga kuu	Mängiti põnevate ideede ja vormidega, kuid jättis siiski veidi külmaks.	Fragmentaarsus, küllustatus, siseheitus. üksus olek, lõputus, igavikulisus eneses.	sci-fi tantsukas	Pigem eraldi. Lisaks antud grupi koostöökõiks soovivad ka terviklikumat lahendust valguse ja kostüümiga.	3	1	Kvaliteedi	Jah, tasus vaatamist
25	19 - 30	Väga harva	Tekitas kõhdedust, eriti alguses.	Inimese sees olevatest deemonitest	See tantsufilm meenutab mulle veidi neid videoid, mida saab youtube'ist ka näha, kus on video juures kirjas a'la midagi sellist, et ei soovita vaadata, midu oled 'haunted'. Nantke paranormaalne :D.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	3	Arvan, et iga autor teeb oma kunstiteost professionaalselt, sest ta teeb seda, mis talle meeldib. Igüks on eriline ja teeb omale meeldivat asja hästi. Professionaalne teostus ei tähenda alati seda, et see peaks publikule meeldima.	Vaatan veel
26	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Põnev, pole isegi samast varem näinud.	Sellest, et inimesed on erinevad, nad ei saa väljuda oma ruumist.	Peab keskenduma, tekib soov jälgida tantsijaid.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	Kõik on libimõeldud, hästi tantsitud ja hästi tehtud.	Jah, tasus vaatamist

Jrk	Simu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Simu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Simu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Simu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Simu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Simu tähelepanu väärt?
27	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Идея хорошая, но немного затянуто	Страх одиночества	Немного мрачновато	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Проф танцоры	Jah, tasus vaatamist
28	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Динамично, интересно	Фильм говорит о внутреннем мире человека, который пытается разобраться в себе	Непонятная, задумчивая	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Возможно, профессионально для меня это когда я понимаю что я не могу сам этого повторить	Jah, tasus vaatamist
29	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Иноватiline, põnev, pikaäärav	Iseendale ausalt otsa vaatamisest, enda aktsepteerimisest	Põnevust, unenäolisust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	Selle järgi kui kunstiteos on pikaäärav, isikupärane ja selles on sügavust	Jah, tasus vaatamist
30	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Было скучно моментами, потому что слишком затянуто, нет интересной хореографии	О самолюбования, эгоистичности, одиночестве	Одиночество и холод	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	3	Сложный вопрос, наверное, для меня профессионально то, что мне эстетически понравится.	Mitte eriti
31	19 - 30	Vähemalt korra aastas	kaasahaarav	tudengitest	põnevust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	2	Ilkumine, plaanid ja muusika astusid ühte sammu	Jah, tasus vaatamist
32	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Huvitav, omapärane, põnev, mitmekihiline	Inimese mitmest minast - inimene näeb endas ainult osasid külgi, kuid on olemas ka külgi, mida näevad ainult teised. Tantsufilm rääkis minu jaoks sellest, kuidas inimene neid külgi tunnetab ja avastab.	Põnevat, avastuslikku ja natuke müstilist.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	2	Kunstiteose kvaliteedi, terviklikkuse ja publikule edasi andmise järgi.	Jah, tasus vaatamist
33	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Peegel visuaalse efekti loomiseks väga äge, muusika ja peedid pluss pimedus ümberringi, tekitasid natukene sellise salapärase ja õudu tekitava feelingu	Mina! tekkis endal selline mõte, seda filmi vaadates, et nt kui sa midagi teed, siis sa ei tea kuragi kuidas see mingi nurka alt tundub või kui kaugele seda võib märgata olla. Ehk siis tantsija oli üks ja tegi oma asja, aga ära uus peegelplätt näitas seda teismoodi ehk teise nurga alt ja polnud võimalik kokku lugeda kui palju neid peegelplätti lõpuks kokku oli ehk ei tea kui kaugele oli märgata.	Natukene tekitab samasuguse ärevuse ja ootuse, nagu õudufilmide puhulgi, et noo mis järgmisena juhtuma hakkab	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	Teostuse järgi- üldjuhul on märgata, kas inimene teab mis ta teeb või ta ei tea	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, balleti, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loomad professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
34	19 - 30	Vähemalt korra aastas	Hea visuaaliga huvitav film, millest suur osa moodustas montaaži ja muusika koostöö.	Väikeste detailide üleminekust suuremaks pildiks. Vaatajatele tutvustati iga mõne aja tagant uut infot - akstati väikestest detailidest (nimeste riided, siis kehad), liikudes edasi inimeste vahelise koostöö juurde ja lõpuks paljastati ruum, kus filmimine toimus, saades kokku suure pildi, kuidas materjal filmitud oli.	Uudishimuliku ja ootusäreva (mis infokid vaatajatele järgmiseks nähtavaks tuuakse).	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	Kui kontseptsioon kannab ennast teose lõpni.	Jah, tasus vaatamist
35	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Kummaline ning salapärane	Mulle jäi pigem mulje, et film peegeldab nagu inimese alateadvust, tema mõtteid, tundeid, emotsioone. Tantsijad olid üksus selles peegelruumis, kust väljapääsu polnud	Segaseid tundeid tekitab pigem	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	3	5	Heli, muusika, kvaliteet, tegelaste mäng ning rollidesse sulandumine, keskkond	Jah, tasus vaatamist
36	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Editamine oli väga lahe ja kogu see peeglite teema ja selline pisut sünged kuid segane meeleolu tekitas kuidagi tummet, et tahad edasi vaadata. Minu arust läks see 9 minutit väga kiiresti, sest kuigi otseselt suurt süžeed polnud oli visuaal väga huvitav.	Äkki sellest, et me aravame, et oleme maailmanaba? Tähtsustame endast üle, arvame, et kõik mööduvad, näevad meid ahiti, kuid tegelikult oleme vaid meie ise need, kes endast nii palju mõlevad ja teiste silmis on ka kõige tähtsamad vaid nemad ise.	Kuidagi selline pisut sünged ja mõlemapanev, mitte otseselt kurb, aga selline, võib olla väike wake up call?	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	3	4	Sisetunne?	Jah, tasus vaatamist
37	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Pead pöörutama panev. Väib kuskile teise maailma.	Lõksus olemisest (oma mõttemaailmas näiteks). Seal liikumisest, olemisest.	Mistilise, pisut segaduses oleva meeleolu.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	Kui saad aru, et see on tehtud südamega, asja süvenedes ning kui teos on kvaliteetne.	Jah, tasus vaatamist
38	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Ihus ja imelik	Inimesest kui üksus	Segadus ja pingeline atmosfäär	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Kvaliteedi ja populaarsuse järgi	Mitte eriti
39	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Pärts raske oli vaadata. Võib olla muusika ei andnud süveneda, tahtsin lisada mingi intensiivsust, vähemalt minutiks, sest 9min sama rütm minu jaoks on liiga palju. Esimesed 6 min vaatasin rahulikult, kõik üle jäävad, ootasin millal on juba lõpp.	Et enda peale vaadata teisest poolest on ka kasulik.	Kurbus, ebamugavustunne.	Iga kunstnik oli töötanud eraldiseisvalt	3	1	Pildi järgi, kuidas on monteeritud.	Mitte eriti
40	19 - 30	Vähemalt korra poolaastas	Teistsugune	Tantsija võimsusest	Võimsa	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	Harmooniast	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
41	19 - 30	Только в том случае, если позовут посмотреть бесплатно.	Недопонимание и озадаченность.	Данный танцевальный фильм говорит о личностях и личной жизни героев данного танцевального фильма. О том, что у каждого есть свой мир, так сказать, своя зона или территория, при желании которую, можно покинуть или вторгнуться в чужую как с добрым намерением, так и со злым умыслом.	Скорее равнодушие.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	2	5	Прежде всего я сужу по тому, кто является творец: на сколько известно его имя и на сколько его фигура важна или востребовательна в мире искусства. Сужу по его предыдущим работам. Сужу по реакциям и по отзывам людей на его искусство. Сужу по его жизненному отзыву и пути становления человеком искусства.	Mitte eriti
42	31 - 50	Ei käi üldse	kummastav, lumuv, teatraalne, ulmeline	magavusest, kohandumastest, et harjume oma keskkonnaga, ümbrusega ja kohandume sellega.	rahulolu, kindlust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Pildi kvaliteet, kokkulekkamisoskus, kvaliteetne muusika, tehnilised täpsused, tantsu ja muusika ühtne rütm, lõpetatus	Jah, tasus vaatamist
43	31 - 50	Iga kuu	Meditatiivne, ühetaoline, seisund	Me täidame iseenda peegeldustega maailma	Pigem kalgi ja ükskõikse	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	4	kokkukõla, kleest lihtumine, tõlgendamise julgus, kohtalolu, kaasaegsus	Mitte eriti
44	31 - 50	Iga kuu	Huvitav, püüdsin mõista, mis täpselt püütakse öelda.	Enda killustatud maailmast?	Rusuv	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	Sidusus, kooskõla, sujuvus	Jah, tasus vaatamist
45	31 - 50	Iga kuu	Очень понравилось	О выборе человека, о его разговоре самим с собой, о неизбежности	Замкнутость, уединенность	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	По известности автора и отзывам людей	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, balletti, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
46	31 - 50	Iga kuu	Kaasaegne tantsukunst. Huvitav ruumi lahendus peeglitga. Iga tantsijale iseloomaliku karakteri ja tantsukeele kasutamine meekdis. Oleks tahtnud veel pikemat edasi vaadata.	Kuidas inimesed hindavad ennast ja teisi visuaalselt nähtava või oletuste põhjal. Sellest tulenevalt võivad tekkida valede ettekujutused ja arusaamad, vastastikused tõkked inimestevahelistes suhetes. Teine tasand selles etenduses oli minu jaoks see, et üksinda olemine ja enda sisemaailma vaatamine võib olla rikkast ja edasivõiv ainult teatud määral, kuid enesearengu järgmistele tasanditele jõudmiseks vajame siiski sotsiaalseid suhteid meie ümber ehk isokerituses ei saa areng olla täielik.	Mõtluku, igatseva, ajatu ja sügavamatele tasanditele pürgiva atmosfääri.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	3	Millesed kogemused on autoril ja teostajatel. Kui hästi on suudetud luua terviklik konseptsioon (pildi- ja helikeele kooskõla, erinevate osade silmus, ruumi, valguse ja värvilahenduste läbinõeldud kasutus jms).	Jah, tasus vaatamist
47	31 - 50	Iga kuu	Huvitav	Ekst	Mõtlemat paneb, ehust mis on ja mis näib	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	3	Idee ja teostus on kooskõlas :)	Jah, tasus vaatamist
48	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Huvitav vaadata, intrigeeriv	Ei oska öelda	Midagi erilist ja tundmatu	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Ei otsustagi, lihtsalt vaatan ja näen seda. Tunnen.	Jah, tasus vaatamist
49	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Meekdis	Ei saanud päris aru	Midagi argilist, kuid samas midagi teistsugust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Oma maise järgi	Jah, tasus vaatamist
50	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Ilus graafika ja jälgida oli huvitav, muusika oli monotoomne, ootasid loo arenemist ja kulminatsiooni.	Raske ütelda, võib olla sellest, et maailm on õhuke ja koosneb osakestest, mis koos moodustavad väga ilusa ja rahuiliku keskkonda.	Rahustav, hüpnoosiline, intrigeeriv	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	3	Vaatamise jooksul tekkimud enda tunnete järgi, kas meekdis või mitte.	Vaatan veel
51	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Ei meeldi-ei saa aru.	Ei ole aimugi.	Peeglite tõttu halva/häiriva tunde.	Ei oska kommenteerida	1	3	Ei ole vahet kes on teinud, vaid kas saan sellest aru ja naudin.	Mitte eriti
52	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Oli lahe ja vaatamakutsuv	Oi raske vastata. Ei teagi	Sellise rahuleva tunde ja meeleolu	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	2	Hästi kokkupanud	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sinu otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
53	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Huvitav, uudne, köidab tähelepanu	Iseenda avastamisest	Kosmiline muusika ja ekslevad tantsijad mündab tunded mõttetuks ja ekstensiivseks	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	2	Eelnevate kogemuste põhjal antud vallas	Jah, tasus vaatamist
54	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Не понятно	Стиль жизни	Желание	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	Никак	Vaatan veel
55	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Sõnum ei jõudnud kohale	Ei tea	Depressiivne	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	Kas avaldab muljet või mitte	Mitte eriti
56	31 - 50	Vähemalt korra aastas	Müstiline	Pean veel vaatama, et sellest aru saada	Tahaks ka tantsida	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	Kui on maitsekas ja terviklik	Vaatan veel
57	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Hüpnootiline, depressiivne, aktuaalne	Tänane suurim lõks on sotsiaalmeedia. Pidev peegelpilt, mis on moonutatud, mida võrreldakse, millel on samaaegselt haarav ja vangistav mõju- olen üks, pole üks, tema on üks, tahan olla sama üks, tahan olla ilusam, ja selle kõige taga on tühjus	Raske ja ängistav	Arusaamine oli 1, teostus individuaalne	5	4	Terviklikus, originaalsus, teostuse maksimaalsus	Jah, tasus vaatamist
58	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Pikk, ühtlane, graafiline	Mosaigist elus	Rahustav, mediteeriv	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	tunde järgi, kui meeldis, siis ilmselt professionaalne	Jah, tasus vaatamist
59	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Paneb mõtlemä	Inimeste erinevate küljete vaatenurgast	Hea ja rahuik	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	4	Taust, tantsijad, dekoratsioonid, muusika, teema	Jah, tasus vaatamist
60	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Eklektiline, kummaline, huvitav, kohati häiriv.	Inimhinge küllustatusest, segadusest isendast, isenda otsimisest, erinevatest minadest.	Pigem rõhuv atmosfäär. Muusika pole üldse minu maitse, võib olla ka see tekitas häiriva tunde. Sage vilkumine, nõ pilt pildis häiris ka. Oleks tahtnud rohkem tantsijat järjest näha. Teisalt peeglite tekitatud mosaiksus meeldis väga, väga huvitavad kujundid tekkisid.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Ilmselt sisetunde järgi - kui kõik tundub klappivat, siis minu jaoks professionaalne.	Ma ei oskagi öelda. Ajaraikamine see kindlasti polnud, sest tahtsin Irena kui kunstniku tööd näha. Ma vaatan seda kindlasti veel, aga ilma muusikata, sest muusika mulle üldse ei meeldinud. Kui saaksin, võtaksin selle väikesed pildid suures pildis ära, sest see kähastas üldmuljet. Suur kiitus peeglite osava kasutuse eest, see vaatenägu oli hämmav.
61	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Huvitav, erinev	Peegeldustest, peegeldamisest	Abstraktse, müstilise	Video jäi veidi erinevaks	3	3	Idee ja teostus jõuab publikuni, on tehniliselt heal tasemel	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
62	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Väga meeldis ja väga ajakohane	Erakdatus, tahaks teistega kokku saada	Veidi kurvaks tegi	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	3	Ei oska vastata	Vaatan veel
63	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Kaasaegne/moderne, samas malle endale meeliks pigem traditsioonilise tants.	Võib olla, et maailm meie ümber on muutlik ja vahel ehmata, kuid sellega tuleb õppida tegelema või koos kasvama.	Alguses uudishimu, lõpu poole vajus tähelepanu veidi ära kuna oli päris pikk.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	3	Kuidas kaamerat on kasutatud ja pildi kvaliteet; kuidas asjad on paigutatud kaamerasse; kas esinejad on head selles, mida nad teevad; kas sõnum tuleb esle jne. Aga eelmise punkti osas, et kui ma pean kunstiteose vastuvõtmise eest maksma, siis on väga oluline seltevat teada, kes selle loonud on. Raha eest tahan enam vähem kindel olla, et saan ka kvaliteedi. Seega raha mängib rolli	Jah, tasus vaatamist
64	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Pikivahetused ajasid iiveldama oma kiire tempo tõttu.	Kehast ruumis.	Närvilise.	Jäi tunne nagu oleks mõlemad punktid võrdsest.	2	2	Selle järgi,mida ma näen.	Jah, tasus vaatamist
65	31 - 50	Vähemalt korra poolaastas	Praegusesse karantiniaga sobib väga hästi, oleksime justkui lõksus ja peame isendaga kõige suuremat vaeva nägema, et elus püsida.	Eneotsingutest	Pani mõtlema, et kõik algab isendast.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	Loomingulisuse järgi	Jah, tasus vaatamist
67	üle 50	4-5 korda aastas	Meenutab just praegust koroonavirusega seotud meeleolu	Igatsusest pääseda piürist	Meenutab praegust koroonaviruse meeleolu ,olles suletud oma puuri.	Näi üht kui teist	5	5	Ei oska täpselt öelda,kuid pika elu jooksul tekkinud kogemus aitab otsustada	Vaatan veel
68	üle 50	Ei käi üldse	Выглядит так, будто занимающиеся танцевальным или актерским искусством молодые люди в качестве своего первого или уже вторичного опыта решили попрактиковаться или поэкспериментировать и сделать что-то "серьезное" в собственных интересах или в рамках школьного проекта, или творческого конкурса.	Танцевальный фильм с интересным названием говорит о существовании личного "мира" каждого человека. Не путать с личным "пространством" человека, ибо это совершенно разные понятия, так как личное пространство устанавливает сам человек, а личный "мир" отведен лично каждому человеку самим всевышним.	Эстетический хаос.	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	3	3	Идея, качество и техника.	Jah, tasus vaatamist

jrk	Sinu vanus	Kui tihti Sa külastad teatreid (draama, ballett, ooper jne)?	Palun kirjelda paari sõnaga oma üldmuljet vaadatud tantsufilmist.	Millest Sinu arvates see tantsufilm räägib?	Mis meeleolu ja atmosfääri see tantsufilm tekitab?	Kui terviklik see tantsufilm Sinu jaoks tundus? Kas kunstnike (tantsijate, muusiku, videokunstniku ja koreograafi) töö oli omavahel kooskõlas või eraldiseisev?	Kui professionaalselt, Sinu arvates, oli tehtud tantsufilm? Pane 1-5 skaalal (1-ei ole üldse professionaalne, 5 - professionaalselt tehtud)	Kui oluline Sinu jaoks kunstiteose vastuvõtmise puhul teadmine, et teose on loonud professionaalsed kunstnikud? Pane 1-5 skaalal (1- ei ole oluline, 5- on oluline)	Mille järgi Sina otsustad, et kunstiteos on tehtud professionaalselt?	Kas antud tantsufilm oli Sinu tähelepanu väärt?
69	üle 50	Iga kuu	Постановка танцевального фильма мне понравилась т.к. это новое направление в танце при использовании зеркала, танцующий видит свои движения на 360градусов и это создает эффект показанного	Каждый танцующий выражает в танце свою индивидуальность. Это как в детстве смотрели в калейдоскоп- рисунок или картинка меняется т.е. с помощью зеркала можно поставить танец даже с одним танцующим.Это танцы Будущего	Я просмотрела постановку три раза- это как набат колокола и мне понравилось все	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	5	Интересная и необычная хореография, музыка, световая гамма, освещение, корректные движения танцующих, видео - все ОК	Jah, tasus vaatamist
70	üle 50	Iga kuu	Huvitav, mitmenõtmeline	tantsija ja tema müü "nägu"	müstilise	võimalik et iga osaline tegi eraldi oma osaga kokku on kõik kompaktned	5	3	kvaliteedi järgi	Jah, tasus vaatamist
71	üle 50	Vähemalt korra aastas	keha ja hing ühinesid	film kuidas ennast ära tunda	loob eraldatuse õhkkonna ning samal ajal vabaduse ja täiuslikkuse	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	4	see on hinge poolt tunnetatud, see on see, kuidas sa armastad või ei armasta	minu jaoks isiklikult jah, aga mõni ei pruugi sellest aru saada
72	üle 50	Vähemalt korra aastas	Väheste vahenditega tehtud lugu mis kõitis lõpuni. Minu jaoks originaalne.	Ei mõelnud sellele, jälgisin huviga puht visuaalset esitust.	Natuke sürreaalne. Oma maailma loomine.	Eituse staatilistust ja püütud ruumi tasakaalustas hästi kiire montaaž	4	3	Asjas on tunda läbivat mõtet, ehk läbimõeldust ehk sisemist loogikat (on muidugi ka teise aspekte).	Jah, tasus vaatamist
73	üle 50	Vähemalt korra poolaastas	Положительные .	Романтика	Завораживающее	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	5	Не могу ответить	Vaatan veel
74	üle 50	Vähemalt korra poolaastas	paeluv, haarav, üllatav, mõelik, hirmutavgi ehk.	tüksitusest	natuke kurb, mõtisklev, segane	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	4	1	terviklikkus, arusaadavus, lavalt tõetruu edasiantavus, kohalolek	Vaatan veel
75	üle 50	Vähemalt korra poolaastas	intrigeeriv, kõitis tähelepanu, mis saab edasi?	iseenda leidmisest	uudishimu, põnebust	Kõikide kunstnike töö oli omavahel kooskõlas	5	1	kui nauditav on seda jälgida ning kui puuduvad ilmselged vead.	Jah, tasus vaatamist

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Irena Pauku

(sünnikuupäev: 28.05.1993)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Professionaalsuse küsimus nüüdistantsus “Tantsufilm huvitava nimetusega” näitel,

mille juhendaja on **Riina Oruaas,**

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace´i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 13.05.2020